

ŽELEZAR

TEDNIK - GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SŽ ŽELEZARNE JESENICE

JESENICE, DNE 6. AVGUSTA 1981

ŠTEVILKA: 30 • LETO: XXX

Naš kovinar, svobodno glasilo delavcev KID, je kot predhodnik Železarja začel izhajati 26. januarja 1937. Železar izhaja od 1. decembra 1961 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glasilo je ob 25-letnici predsednik Tito odlikoval z redom zaslug za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl - Naslov: Uredništvo Železarja, SŽ - Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 2618, administracija 2619 in 2621. Tisk: TK Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72.

V PRVEM POLLETJU POPREČNI STALEŽ ZAPOSLENIH ZA 2,8% NIŽJI KOT V ISTEM OBDOBJU LANI

Zadnji dan junija je bilo v temeljnih organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih naše železarne zaposlenih 6.354 delavcev ali 2,1% manj kot na isti dan lanskega leta, oziroma 180 manj, kot je predvideval plan. Poprečno je bilo v prvem polletju letos zaposlenih 6.352 delavcev ali 2,8% manj, kot smo planirali in ravno toliko manj kot v istem obdobju lanskega leta. Tako navaja polletno poročilo kadrovskega sektorja, iz katerega povzemamo tudi ostale podatke.

V prvem polletju letos je v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih prekinilo delovno razmerje 377 delavcev ali trije več kot v istem obdobju lani. Starostno je bilo upokojenih 45 (lani v prvem polletju 48), invalidsko je bilo upokojenih 14 (20), v JLA je odšlo 88 (55), umrlo je 11 (12) sodelavcev. Na lastno odpoved in po sporazumu je odšlo 111 (lani v prvem polletju 101) delavcev, pogodba je potekla devetim (14) delavcem, disciplinsko in po sili zakona je bilo odpuščenih 99 (122) delavcev. Delovno razmerje je sklenilo 343 delavcev (lani v prvem polletju 311).

Skupna odsotnost v prvem polletju v odnosu na poprečni stalež je bila 17,05% ali 0,2% manj kot v istem obdobju lani. Poprečna bolezenska

odsotnost se je v primerjavi s prvim polletjem lani povečala za 0,92% in je znašala 8,93%. Odsotnost zaradi koristenja rednega letnega dopusta

je znašala 7,16% (lani v prvem polletju 7,58%), zaradi koristenja plačanega dopusta 0,54% (0,72%), izredno neplačanega dopusta 0,07% (0,09%), zaradi orožnih vaj in različnih pozivov 0,06% (0,15%) in drugih izostankov 0,29% (0,43%).

Kadrovskega sektorja ugotavlja, da jim že več let nazaj ne uspeva realizirati planiranih kadrovskega po-

(Nadaljevanje na 2. strani)

POLLETNI POSLOVNI REZULTATI V TOZD HVJ

Pred nami je polletno poslovno poročilo TOZD Hladna valjarna Jesenice, ki je eno redkih, ki je sestavljeno tako, kot to predpisuje zakon o združenem delu in iz katerega delavci dejansko lahko vidijo rezultate svojega dela in poslovanja. Iz njega povzemamo tudi najpomembnejše ugotovitve in podatke.

TOZD Hladna valjarna Jesenice se je ob začetku letošnjega leta stalno soočala s težavami glede pomanjkanja polizdelkov in s slabo

kvaliteto toplo valjanih trakov. Ko se je stanje z dobavo polizdelkov iz uvoza izboljšalo, pa je nastopil velik problem s pomanjkanjem delavcev, ki so ga poskušali reševati z nadurnim delom, menjavo dnin in podobno. Velik problem pri uresničevanju njihovih proizvodnih nalog jim povzročajo zastareli stroji. Letos so sicer predvidevali nakup novih manjših krožnih škarij, ker so stare škarije že popolnoma izrabljene, vendar pa nakup ni bil odobren. Tako ostaja še vedno odprt problem kvalitete razreza, predvsem dinamo hladno valjanih trakov. Zahteve kupcev so glede te kvalitete vedno večje, zato je tudi ta problem toliko bolj izrazit.

V prvem polletju so imeli tudi težave z dobavo toplo valjanih trakov kupcem tudi zaradi neizvršene dobave toplo valjanih trakov iz TOZD Valjarne bluming štel, (Nadaljevanje na 2. strani)

OD 27. JULIJA DALJE OBRATUJE NOVA ATC ŽELEZARNE

Razvoju naše železarne je ves čas sledil tudi razvoj zvez oziroma telefonije. Pogled v preteklost nam pokaže, da je bil začetek telefonije v letu 1907. Prva telefonska (induktorska) centrala je bila montirana 1910. leta. Prva avtomatska telefonska centrala (ATC) pa je bila postavljena v novembru 1928. leta. Njena kapaciteta je bila 100 priključkov, priklopljenih pa je bilo 53 telefonskih aparatov. 1933. leta je bila ATC razširjena s podcentralo 50 priključkov v javorniških obratih. Kasneje je bila ATC povečana še v letu 1942 in v povojnih letih 1946-47. Taka ATC je obratovala do leta 1953, ko smo namestili novo, za tisti čas moderno telefonsko centralo z 800 priključki, ki je brez izpada delovala 28 let.

Preobremenjena in utrujena ni več sledila potrebam sodobne telefonije v naši železarni. Tako smo v letu 1980 združili finančna sredstva temeljnih organizacij združenega dela in začeli z izgradnjo nove ATC, sistema »Crossbar« ISKRA APBX 48, z zmogljivostjo 1500 priključkov. Nova ATC daje poleg večjega števila priključkov večje število javnih telefonskih vodov za zveze izven železarne, večje število posredovalnih mest, kar zagotavlja dobre in predvsem hitre zveze.

Nova ATC ima vgrajene števec pogovorov in poleg tehnoloških po-

drobnosti tudi medkrajne zapore, s katerimi je možno omejevati razdalje v poštnem omrežju PTT Slo-

(Nadaljevanje na 2. strani)

MONTAŽA ODPRASEVALNE NAPRAVE JE STEKLA

Kakor smo že poročali v zadnjih dveh številkah našega glasila, so od nedelje, 2. avgusta, na ponedeljek, 3. avgusta, stekla dela pri montaži odprasevalne naprave, ki bo trajala 29 dni. Zaradi tega so v nedeljo ob 18. uri prekinili tudi obratovanje električnih peči za izdelavo jekla, ki bodo seveda mirovale ves ta čas.

Takoj po ustavitvi električnih peči so začeli s popravilnim delom, odklopom električnih napeljav, cevovodov na strehi in nameščanjem reflektorjev. Takoj jutraj v ponedeljek so pričeli z odkrivanjem strehe, demontiranjem različnih veznih elementov in podobno. Ob zaključku redakcije, v torek popoldan, je bila elektrojeklarna že odkrita, lahko bi rekli skoraj gola.

Dela, kljub težkim pogojem dela - izredni vročini in množici prahu na nosilcih, ki ga je ponekod tudi po

en meter na debelo, dobro potekajo, kakor pravijo izvajalci, po planu. Seveda tudi za to, ker so se dalj časa na to tudi temeljito pripravljali.

Zaradi ustavitve električnih peči bomo doma izdelali okrog 15.000 ton manjši surovega jekla. Kakor je našim delavcem znano, smo montažo novih odprasevalnih naprav imeli v programu že lansko leto, vendar pa smo jo zaradi izrednega pomanjkanja jekla preložili na letošnje leto. Sedaj pa bi odlaganje le podraževalo (Nadaljevanje na 2. strani)

NA SLAVNOSTNI SEJI SKUPŠČINE OBČINE PODELILI PET PRIZNANJ »1. AVGUST«

Slavnostne seje skupščine občine Jesenice ob letošnjem občinskem prazniku 1. avgusta so se poleg delegatov vseh treh zborov skupščine občine udeležili tudi nekateri prvoborci, predvojni revolucionarji in španski borci, najožji svojci organizatorjev vstaje z Jesenic, delegacija pobratene občine Trbovlje, predstavniki družbenopolitičnih organizacij Gorenjske in občine ter predstavniki sosednjih občin. Najdražji gost na seji pa je bil Miha Marinko, eden najvidnejših predvojnih revolucionarjev, prvoborec in graditelj naše socialistične samoupravne družbe, ki sta mu pionirja izročila šopek rož in komplet zbornika Jeklo in ljudje.

Po državni himni, ki jo je izvajal kvartet trobil, je podpredsednik skupščine občine Franc Jerla pozdravil vse navzoče in jim sporočil, da so čestitke k občinskemu prazniku poslali: predsednik skupščine SR Slovenije Milan Kučan, skupščine občine: Domžale, Kamnik, Kranj in Žalec, svojo odsotnost s

pozdravnim pismom je opravičil predsednik skupščine pobratene Valjeva Živko Petrovič, ki je v imenu vseh občanov Valjeva čestil k prazniku in zaželel vsem delovnim ljudem in občanom jeseniške občine veliko delovnih uspehov v želji nadaljnje krepitve različnih oblik (Nadaljevanje na 6. strani)

Delovni ljudje in mladina očitno želijo biti člani avantgarde, katere politika je tudi izraz njihovih osebnih hotenj in ideološko-političnih opredelitev. So pa tudi primeri, da posamezniki vstopajo v zvezo komunistov iz karierističnih in podobnih pobud, in to najpogosteje v okoljih zunaj materialne proizvodnje. Takšni se običajno po sprejemu pasivizirajo ali pa zapustijo zvezo komunistov. Razumljivo zveza komunistov niti v prihodnje ne sme sektašiti in zapirati svojih vrat vsem tistim, ki se vključujejo v boj za socialistično samoupravljanje. Jasno je, da je treba spoštovati uveljavljena merila in sprejemati načrtno in organizirano. Prav tako je treba novim članom bolj pomagati pri ideološko-političnem usposabljanju, da bi lahko uspešno opravljali vsakodnevne naloge.

Tovariš Tito na XI. kongresu ZKJ

Priprava stroja za začetitev plavža (Foto S. Kokalj)

BOLJ ODGOVORNO IN UČINKOVITO DELO DELEGACIJ IN DELEGATOV PRI URESNIČEVANJU SKUPNIH INTERESOV IN RAZVOJNIH CILJEV

Vsi trije zbori skupščine socialistične republike Slovenije so v obravnavi o uresničevanju družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985 ter resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju SR Slovenije v letu 1981 na zadnji seji ugotovili, da se nekatere ključne naloge in cilji ne uresničujejo dovolj uspešno in da se zaradi tega zaostrejo gospodarske in politične razmere. To se predvsem odraža, kakor so poudarili v sprejetih stališčih in sklepih, v stagnaciji proizvodnje in njeni neustrezni strukturi, neuresničevanju nalog na področju ekonomskih odnosov s tujino in visoki stopnji inflacije. V že omenjenih stališčih in sklepih so zelo konkretno tudi opredelili naloge in nosilce teh nalog, med katerimi so poleg drugih republiških organov in organizacij tudi občine, samoupravne interesne skupnosti in organizacije združenega dela.

Enako delo so v preteklem tednu na skupni seji opravili tudi vsi trije zbori skupščine občine Jesenice. Pri tem pa je, kakor je bilo rečeno v razpravi na seji, manjkalo kritičnih in bolj poglobljenih analiz in ocen tako v poročilu o uresničevanju družbenega plana SFR Jugoslavije, SR Slovenije in občine Jesenice z gospodarskimi gibanji v letu 1981, kakor tudi v sami razpravi, ki je bila glede na zaostrene gospodarske in politične razmere dokaj skromna. Preveč se za neuresničevanje dogovorjenih nalog in ciljev izgovarjamo na različne objektivne težave, ki nedvomno so, vsekakor pa so tudi subjektivni vzroki, kot so: slabo delo, zrahljana delovna in tehnološka disciplina, neizkoriščenost delovnega časa in delovnih naprav, slaba ali nedograjena organizacija dela in podobno.

Navedene in druge subjektivne slabosti ugotavljajo tudi v organizacijah združenega dela in jih z različnimi akcijskimi ukrepi poskušajo zmanjšati in povsem odstraniti. Tudi v naši železarni smo sprejeli ukrepe za izboljšanje tehnološke in delovne discipline, kar je potrjeno navedenih negativnih subjektivnih pojavov. Le v oceni stanja v gospodarstvu občine v prvih petih mesecih letos, ki jo je za delegate pripravil izvršni svet skupščine občine, o tem ni bilo govora, niti v predlaganih in sprejetih ukrepih in nalogah, ki so jih delegati sprejeli na ločenih sejah zborov. Pa vendar bi s tem dali prizadevanjem organizacij združenega dela za izboljšanje tehnološke in delovne discipline, za racionalnejše poslovanje in podobno večjo družbeno težo, oziroma pomembno družbeno podporo. Pa tudi sicer so bila sprejeta stališča in ukrepi premalo konkretni, premalo občinski.

Sicer je v sprejetih stališčih in ukrepih naložena naloga izvršnemu svetu skupščine občine in službam upravnih organov skupščine, da redno spremljajo in analizirajo gospodarska gibanja v občini oziroma uresničevanje nalog, ciljev in interesov, ki smo si jih v občini začrtali v letošnjem letu in da o tem obveščajo delegate vseh treh zborov skupščine občine. Pri tem pa vsekakor moramo poudariti ugotovitev skupščine SR Slovenije, »da delegacije in delegati skupščin družbenopolitičnih skupnosti in samoupravnih interesnih skupnosti še niso v zadostni mero uveljavili svojih pravic, dolžnosti in odgovornosti zlasti pri spremljanju uresničevanja z družbenimi plani določenih skupnih interesov in razvojnih ciljev, pri spodbujanju samoupravnega sporazumevanja in družbenega dogovarjanja zaradi usklajevanja posebnih interesov s planskimi cilji in pri hitrem in učinkovitem ukrepanju, ko je potrebno odpravljati nesorazmerja in motnje v gospodarskih gibanjih in pri uresničevanju temeljnih razvojnih nalog«.

Ta ugotovitev vsekakor velja tudi za našo občino in večino temeljnih organizacij združenega dela naše železarne. Zato bomo morali pri uresničevanju politike gospodarske stabilizacije in z gospodarskimi načrti opredeljenih nalog, ciljev in interesov »hitreje ustvarjati in izpopolnjevati možnosti in pogoje za bolj odgovorno in učinkovito delo delegacij in delegatov«, kakor je poudarjeno v stališčih in sklepih, ki jih je na zadnji seji sprejela republiška skupščina. »Delavski sveti in drugi njim ustrezni organi upravljanja v samoupravnih organizacijah in skupnostih morajo dosledneje uveljaviti svojo pravico in odgovornost, da odločajo o vseh zadevah gospodarjenja in razvoja svojih organizacij in skupnosti, hkrati pa tudi o sprejemanju in izvajanju plansko dogovorjenih razvojnih nalog v družbenopolitičnih skupnostih«, je nadalje rečeno v republiških stališčih in sklepih. Zato pa je potrebna stalna organska povezanost z delegacijami in delegati, hkrati pa tudi družbenopolitičnimi organizacijami. Seveda pa morajo strokovne službe s svojim delom zagotavljati ustrezne pogoje za tako delovanje delegatskega sistema.

Vse to je opredeljeno v ustavi, zakonu o združenem delu in naših samoupravnih dokumentih, torej gre le za bolj odgovorno in učinkovito delo delegacij in delegatov, kar pa v naši železarni prepuščamo preveč vnamar.

V JULIJU IZDELALI 11% MANJ JEKLA, KOT SMO NAČRTOVALI

Po podatkih, ki jih zbira-jo na sektorju za ekonomiko in organizacijo naše železarne, smo v juliju v proizvodnih temeljnih organizacijah dosegli 122.193,9 ton skupne proizvodnje ali 94,8% predvidene s programom. Plavžarji so v prejšnjem mesecu izdelali 14.580,5 ton grodja, oziroma 7,1% več, kot je bilo predvideno po programu. Močno pod programirano količino pa so ostali jeklarji v TOZD Jeklarna, kjer so izdelali le 36.652 ton surovega jekla in za programirano količino zaostali za 10,9%.

V preteklem mesecu smo našim kupcem prodali 33.887,6 ton ali 99,1% programirane prodaje.

Podrobne rezultate po posameznih temeljnih organizacijah s komentarjem boste lahko prebrali v naši naslednji številki.

V PRVEM POLLETJU POPREČNI STALEŽ ZAPOSLENIH ZA 2,8% NIŽJI KOT V ISTEM OBDOBJU LANI

(Nadaljevanje s 1. strani)

treb, kljub temu, da so plani vsako leto nižji (lani v prvem polletju 6.733, letos 6.534). Kot razlog navajajo omejene kadrovske vire, nezainteresiranost za delo v Železarni zaradi slabših in težkih delovnih pogojev, neusklajenosti strokovnih usmeritev in drugo.

Temeljne organizacije in delovne skupnosti imajo sklenjene redne pogodbe o delu z 78 delavci — upokojenci, za občasna dela pa so izstavili občasne pogodbe. Čista fluktuacija, brez upokojenih in umrlih sodelavcev in sodelavcev, ki so odšli v JLA, je bila približno enaka kot v lanskem prvem polletju, predvidevajo pa, da do konca leta ne bo bistveno večja kot v lanskem letu. Prevladujejo fluktuanti z dokončano osnovno šolo, močno pa se je povečal odhod delavcev z dve in triletno srednjo šolo. Zlasti visoka je bila fluktuacija v TOZD Vzdrževanje (5,5 %, lani 2,9 %).

Močno se je povečala bolezenska odsotnost, saj je v poprečju dnevno znašala 58 delavcev več kot v enakem obdobju lani, skupaj pa je bilo poprečno dnevno zaradi bolezni odsotnih 567 delavcev. Skupna poprečna dnevna odsotnost je znašala 1083 delavcev. Služba v poročilu poudarja, da kljub poskusom in razgovorom z zdravniki v obratni ambulanti ne morejo spraviti bolezenske odsotnosti v normalne okvire.

343 ZAHTEVKOV ZA VODENJE POSTOPKA PROTI DELAVCEM

Na skupno disciplinsko komisijo je bilo v prvem polletju vloženih 343 zahtevkov za vodenje postopka proti delavcem, kar je 90 primerov manj kot v prvem polletju lani. Skupna disciplinska komisija je obravnavala 275 primerov. Najbolj pogost ukrep je bil ukrep prenehanja delovnega razmerja zaradi neopravičenih izostankov z dela.

Poročilo navaja, da je bilo delo skupne disciplinske komisije oteženo predvsem zaradi nerednega prihajanja članov te komisije iz TOZD in delovnih skupnosti in zaradi nepopolnih opisov kršitev delovne obveznosti, zlasti posledic, ki so zaradi tega nastale.

ŽELEZARNA IMA 289 STIPENDISTOV

Kadrovskega sektorja je izven delovne organizacije organiziral 59 izobraževalnih akcij, ki se jih je udeležilo 158 delavcev. To je več, kakor v prvem polletju lani, predvsem zaradi opravljanja strokovnih izpitov in razgovorov z mentorji. V sodelovanju z Železarskim izobraževalnim centrom so izvedli 22 izobraževalnih akcij, ki se jih je udeležilo 1.180 delavcev.

Železarna ima 289 rednih stipendistov, in sicer: 107 na srednjih, višjih in visokih šolah, 152 na poklicnih šolah ŽIC in 30 v šoli za metalurške delavce. Na vseh vrstah šol je bilo v prvem polletju 152 študentov ob delu in iz dela na srednji šoli trije delavci.

V obravnavanem obdobju je 15 pripravnikov uspešno opravilo pripravniški izpit, medtem ko je bilo 30. junija v TOZD in delovnih skupnostih še 27 pripravnikov.

DEJAVNOST PSIHOLOŠKE SLUŽBE

Psihološka služba na kadrovskem sektorju je v prvem polletju izdelala več analiz in študij, in sicer:

- analiza fluktuacije za leto 1980,
- mesečno gibanje čiste fluktuacije v Železarni,
- primerjavo nekaterih dimenzij med strojniki energetike in drugimi deli,
- poseben selekcijski — orientacijski postopek za sprejem strojnikov energetike z dvajsetminutno filmsko informacijo z izpostavljenimi karakteristikami dela.

V sodelovanju s katedro za industrijsko psihologijo so analizirali nekaj pozicij v TOZD Hladna valjarna Bela in TOZD Valjarna blumning štekel. Pripravili so tudi metodologijo spremljanja raziskovanja motivacije. Izvajali so tudi opazovanja in intervjuje z namenom, da bi odpravili pomanjkljivosti pri delu z ljudmi in izvedli organizacijske spremembe. Pripravili so tudi predlog deficitarnih del in nalog z ugotovljeno stopnjo deficitarnosti. Opravili so tudi 1.694 testnih aplikacij.

ŠTEVILO POŠKODB NIŽJE, ŠE VEDNO PA PREČJ VISOKO

Število poškodb pri delu je bilo v primerjavi z enakim obdobjem preteklega leta nižje za 15 primerov,

vendar je število primerov še vedno precej visoko. Poškodovano se je 320 delavcev, ki so bili zaradi tega 5.471 dni bolezensko odsotni ali 132 dni več kot v enakem obdobju lani. Največji porast poškodb je ponovno zabeležen v TOZD Jeklarna, sledita pa TOZD Plavž in TOZD Livarna. V ostalih temeljnih organizacijah je število poškodb v glavnem v upadanju.

Na splošno so vzroki za poškodbe pri delu v vseh temeljnih organizacijah naslednji: neurejeno delovno mesto ali delovišče (nered, navlaka, utesnjenost), slaba organizacija dela, pomanjkljiv nadzor, preveč ročnega težkega dela, nespoštovanje predpisov, pomanjkljiva poučenost, pomanjkanje izkušenj v delovnem okolju in podobno.

Služba za varstvo pri delu je pri novogradnjah in remontih sodelovala z mnenji, nasveti, pisnimi navodili. Opravljali so tudi preventivne preglede v grupah za izdelavo investicijske dokumentacije.

EKOLOGIJA IN VARSTVO OKOLJA

Služba je opravila meritve ekoloških razmer v delovnem okolju, izdelala poročila in predlagala možne ukrepe za saniranje zdravju škodljivih delovnih pogojev. Analizirali so 324 vzorcev odpadne in pitne vode in opravljali stalno kontrolo iztokov odpadnih vod ob večjih nalivih ter ob menjavi kislin in lužin v lužilnicah.

ZDRAVSTVENA IN SOCIALNA DEJAVNOST

Kakor smo že navedli, je bila bolezenska odsotnost za 0,92 višja kot v enakem obdobju lanskega leta. Največja odsotnost je bila v mesecu januarju (9,56 %) in marcu (9,73 %). Močno se je povečala bolezenska odsotnost do 30 dni, kar gre v veliki meri na račun poškodb pri delu in neopredeljenih obolenj.

V prvem polletju je bilo na račun bolezenske odsotnosti izplačanih iz sredstev Železarne za odsotnost do 30 dni 15.007,30 dinarjev nadomestila osebnega dohodka (lani v prvem polletju 10.654.165,20 din); za bolezensko odsotnost nad 30 dni iz sredstev zdravstvene skupnosti 7.782.109,80 din (lani 7.546.715,20 din) in iz sredstev skupnosti otroškega varstva za porodniško odsotnost 2.035.944,30 din (lani v prvem polletju 705.239,00 din). Skupaj je bilo izplačanih nadomestil osebnega dohodka zaradi bolezenske in porodniške odsotnosti 24.825.098,40 din (lani v prvem polletju 18.906.119,40 din).

Rešilne postaje v Železarni so v prvem polletju nudile pomoč 2.349 delavcem, od katerih so jih 546 poslali k zdravniku. Največ pomoči je bilo zaradi ran, opeklin in tujkov v očesu. Fizioterapijo Železarne je obiskalo 239 delavcev.

V odseku za zdravstveno preventivo so pregledali 1.750 oseb (sprejemi, počitniško delo, preventivni pregledi). Za druge delovne organizacije pa so opravili preglede v vrednosti 234.126,00 din.

Invalidska komisija je ocenila 78 delavcev, in sicer 19 žensk in 59 moških. Na poklicni rehabilitaciji pa je devet delavcev. Skupaj je v TOZD in delovnih skupnostih naše žele-

zarne zaposlenih 520 delavcev z zoženo delovno sposobnostjo.

Na zdravljenje alkoholizma je bilo poslanih 21 delavcev, na ponovno zdravljenje šest, ambulantno pa se zdravi šest delavcev.

Kontrolor bolezenske odsotnosti je v obravnavanem obdobju opravil 351 obiskov pri 306 bolnikih. Zdravnikova navodila je kršilo 45 delavcev. Kontrolor ugotavlja, da nedisciplin na tem področju kljub kontroli narašča, zato bo potrebna še boljše sinhronizacija med vodstvi TOZD, delovnimi skupnostmi, obratno ambulantno in službo, če bomo hoteli odpraviti nepravilnosti pri bolezenski odsotnosti.

Zdravstveni delavci obratne ambulante so opravili v dopolnilnem delovnem času 1.838 zobozdravstvenih storitev, za kar smo plačali 401.416,70 din. V primerjavi z enakim obdobjem lani je letos 25 delavcev več deležnih zobozdravstvenih storitev v dopolnilnem delovnem času.

ŠE VEDNO 796 VLOG ZA STANOVANJA

V skladu z določili pravilnika o stanovanjskih vprašanjih je bilo preločkovanih 796 vlog za stanovanja, od tega 170 novih vlog. Izdelan je bil vrstni red kandidatov za stanovanja, med katerimi je 181 prosilcev za garsonjere, 147 za enosobna stanovanja, 355 za dvosobna in 89 za trisobna stanovanja. Od vseh uvrščenih ima 44 kandidatov stanovanja last Železarne, vendar jim glede na število družinskih članov ne ustreza več. Vsi ostali prosilci pa so brez stanovanj ali pa stanujejo v začasnih stanovanjih.

V prvem polletju letos je bilo odkupljenih devet in adaptiranih osem stanovanj v nadzidavi. Vrnjenih je bilo enajst stanovanj, tako da je bilo v tem času rešenih 45 prošelj delavcev. Skupno z drugimi delovnimi organizacijami je bilo rešenih še enajst kandidatov.

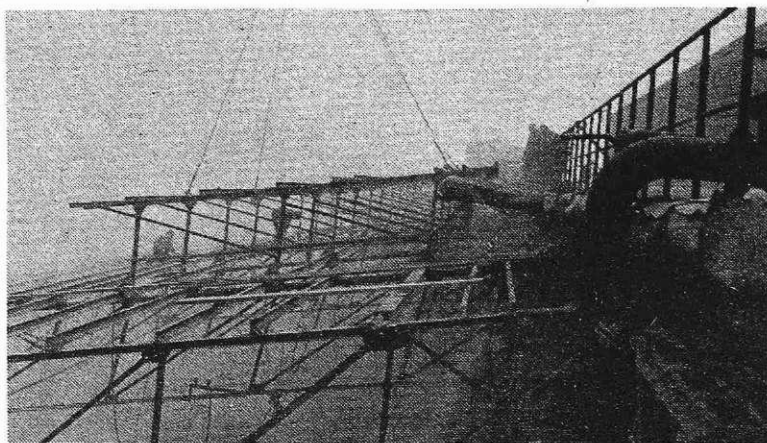
Na razpis za gradbena posojila se je prijavilo 187 delavcev. Opravljen je bil ogled gradbišč in stanje obravnavano na seji odbora za stanovanjska vprašanja ter na osnovi tega izdelane pogodbe in ostala dokumentacija za vknjižbo 179 posojil.

REKREACIJA, ODDIH, PREVOZI, IZLETI IN KULTURA

Organizirane so interesne skupine v telovadnicah ŽIC, osnovne šole na Plavžu in v okviru društev za kavljanje na asfaltu, drsanje, košarko in odbojko. Organizirana je bila tudi šola plavanja (29 udeležencev) in smučanja (44 udeležencev). Skupno s komisijo za oddihe pri sindikatu Železarne je bil izdelan plan in razpored za letne oddihe v Crikvenici in Biogradu na morju. Prvič je bil organiziran odih v Donovljah v ČSSR kot brezdevezna menjava.

Prevozi delavcev na delo in z dela so organizirani v okviru medsebojne pogodbe s podjetjem Viator — SAP — TOZD Potniški promet Jesenice. Zamude in izpade prevozov obravnavajo tekoče, poračunavajo pa mesečno.

Posamezne temeljne organizacije in delovne skupnosti organizirajo izlete, vendar pa se je njihovo število zmanjšalo, povečalo pa se je število piknikov.

Streho nad elektrojeklarno pripravljajo za montažo cevi za novo odpraševalno napravo (Foto S. Kokalj)

MONTAŽA ODPRÁŠEVALNE NAPRAVE

(Nadaljevanje s 1. strani)

naložbo, razen tega pa ni moč več odlašati z izpolnitvijo zahtev za izboljšanje delovnih pogojev delavcev v TOZD Jeklarna in onesnaževanje zraka nasploh, saj bo naprava zmanjšala onesnaženost zraka za 60 %.

Naj ob tej priliki znova opozorimo, da največji obseg del poteka v hali elektrojeklarne in na območju od livarne do strojnih delavnic in elektrojeklarne. Gradbišče je ustrezno označeno z opozorilnimi napismi ter označevalno vrstico. Zaradi osebne varnosti delavcev in nemotenega

poteka montažnih del v tem mesecu ni dovoljeno zadrževanje v označenem območju, oziroma ni dovoljen prehod skozi to območje nepoklicanim osebam.

Vsekakor želimo izvajalcem del pri montaži čistilne naprave uspešno delo, lepo vreme in skrajno varnost, da ne bi prišlo do poškodb. Seveda pa je naša skupna tiha želja, da bi nas, kakor že neštetokrat doslej, presenetili s kakršnim koli skrajšanjem predvidenega roka montaže naprave, da bi normalna proizvodnja v elektrojeklarni čim prej stekla.

POLLETNI POSLOVNI REZULTATI

(Nadaljevanje s 1. strani)

predvsem trakov za globoki vlek. Dobava toplo valjanih trakov kvalitete C 0148 je bila glede na planirano le 60-odstotna, skupna dobava polizdelkov pa le 90,3 %.

Velik problem, ki se v temeljni organizaciji kaže že dalj časa, je tudi neugodna kadrovska struktura zaposlenih na ključnih valjarskih strojih. Vzrok za to v TOZD vidijo v veliki nezainteresiranosti mladih za valjarske poklice. Dosti valjavcev je namreč priučenih, brez ustreznih šol, za njihovo usposabljanje pa je potrebno dosti časa in prizadevanj vodilnih delavcev.

Kljub navedenim in drugim težavam pa je temeljna organizacija v prvem polletju poslovala dokaj dobro. Čeprav sprejetega načrta niso uresničili 100 %, pa so dosegli zelo dober kvaliteten sortiment. V primerjavi z lanskim letom so dvignili tudi storilnost, in sicer so vključno z delovodji dosegli 144,39 kg na uro in moža (v prvem polletju lani 140,23) in brez delovodji 149,39 kg na uro in moža (v prvem polletju lani 144,67 kg na uro in moža). Izplene so imeli približno enake kot lansko leto, in sicer 88,27 % (lani 88,28 %), oziroma 0,47 % nižje, kot so predvideli s stabilizacijskim programom. Delovnih valjev so porabili 1,6 kg na tono izvaljanega materiala ali 0,01 kg več, kot so zapisali v stabilizacijski program. Precej več, kot so s stabilizacijskim programom načrtovali, so porabili električne energije na globinskih pečeh, in sicer 13 % več, tovrstno porabo pa so zmanjšali na konti in zvonnastih pečeh, in sicer v prvem primeru za 15,40 % in v drugem za 3,06 %.

Sicer pa, kakor je že znano iz dosedanjih informacij, so plan proizvodnje v prvem polletju dosegli 14.863,5 ton ali 99,55 % načrtovane. Pri tem so izvajali 3.309,1 tona dinamno kvalitete ali 9,4 % več, kot so predvideli s planom in 1.502 tona jekel ali 2,1 % več, kot so načrtovali.

Celotni prihodek, dosežen v TOZD Hladna valjarna Jesenice, je v prvem polletju znašal 7.230 milijonov dinarjev, kar je 8,4 % manj, kot so ga za obdobje načrtovali in 46,8 % več kot v istem obdobju lani. Družbeni plan blagovne proizvodnje, so izpolnili 93,2 %, od načrtovanih 214.110 ton so prodali kupcem 199.555 ton. Skupne vrednosti eksterne realizacije so ustvarili 5.330 milijonov dinarjev, poprečna prodajna cena pa je znašala 26.708 dinarjev za tono pločevine. Izpad proizvodnje za trg je tako znašal 14.555 ton ali 6,8 %. Vrednostno pa je bila eksterna realizacija nižja od načrtovane za 360 milijonov dinarjev, oziroma 6,3 %. Poprečna prodajna cena, ki so jo dosegli v prvem polletju, pa je bila višja od planirane za 132 dinarjev na tono ali 0,5 %.

V lanskem letu so v enakem obdobju prodali 211.696 ton v vrednosti 3.604,8 milij. dinarjev, s poprečno ceno 17.028 dinarjev za tono.

Vsi materialni stroški, skupaj z amortizacijo in drugimi poslovnimi stroški, so v prvem polletju znašali 6.010,7 milij. dinarjev, kar je 9,2 % manj, kot so načrtovali, vendar pa 48,3 % več kot lani. Stroški so se glede na doseženi obseg proizvodnje gibali v okviru načrtovanih.

Dohodek, ki so ga v temeljni organizaciji dosegli v prvem polletju, je znašal 1.234 milij. dinarjev, kar je 96,8 % načrtovane, od lanskega leta pa je večji za 39,9 %. Obveznosti, ki izhajajo iz dohodka, so znašale 534 milij. din, kar je 98,3 % predvidenih in 43,4 % več kot v prvem polletju lani. Pri tem so se najbolj povečali prispevki in davki in ostale obveznosti sprejete s samoupravnimi sporazumi ali določene

z zakoni. Z novim srednjeročnim obdobjem so se soočili s precejšnjimi spremembami na področju financiranja splošne in skupne porabe. Največji porast je pri prispevkih za skupno porabo v samoupravnih interesnih skupnostih družbenih dejavnosti (izobraževanje in vzgoja, raziskovanje), kjer se je spremenila osnova za izračun teh obveznosti, kar pa pomeni večji znesek za tovrstno porabo. Večji je tudi prispevek za zdravstveno skupnost, znatno večji kot lansko leto pa je tudi republiški davek. Po novem sistemskem zakonu o davku so zavezanci za plačilo poleg temeljnih organizacij tudi delovne skupnosti, spremenil pa se je tudi izračun davčnih osnov, tako da je kljub nižji stopnji znesek davka večji. Povečala se je tudi obveznost za pokrivanje dela stroškov enostavne reprodukcije železniškega prometa. Tudi financiranje stanovanjske gradnje in gradnje študentskih domov se pokriva kot obveznost iz dohodka in ne več iz čistega dohodka.

Načrtovani čisti dohodek so dosegli 95,7 %, v primerjavi s poletjem 1980 pa se je povečal za 37,3 %. Vse temeljne organizacije združenega dela naše železarne so polletje zaključile brez izgub in so na poslovni sklad razporedile skupno 46,5 milijona dinarjev. Obveznosti, ki se financirajo z lastnimi sredstvi (to je s sredstvi poslovnega sklada), pa za prvo polletje znašajo 34 milijonov dinarjev. To so posojila za kreditiranje hitrejšega razvoja manj razvitih republik in pokrajin in obveznosti za združevanje sredstev za razvoj gospodarske infrastrukture (letos le luške in cestne).

Zanimivi so tudi podatki, ki jih vsebuje poslovno poročilo TOZD Hladna valjarna Jesenice na osnovi 140. člena zakona o družbenem delu. Tako je ustvarjeni dohodek na delavca v prvem polletju letos znašal 226.964 din, lani v istem času 194.030 din; dohodek v primerjavi s poprečno uporabljenimi poslovnimi sredstvi 19,4 %, lani 25,6 %; razporedjeni čisti dohodek na delavca je letos znašal 150.751, lani pa 139.815 din; akumulacija v primerjavi z dohodkom je znašala v prvih šestih mesecih letos 19,1 %, lani v šestih mesecih pa 29,1 %; akumulacija v primerjavi s čistim razporejenim dohodkom je znašala 28,7 %, lani v šestih mesecih pa 40,4 %; akumulacija v primerjavi s poprečno uporabljenimi poslovnimi sredstvi je v šestih mesecih znašala 3,7 %, lani pa 7,4 %; sredstva za osebni dohodek in sredstva za skupno porabo na delavca so znašala v prvih šestih mesecih letos 107.435 dinarjev, v lanskih prvih šestih mesecih pa 83.315 dinarjev; čisti osebni dohodek na delavca je mesečno letos znašal 11.026 din, v prvem polletju lani pa 8.154 din.

Poslovno poročilo temeljne organizacije navaja tudi vse primerjave, ki jih zahteva zakon in ki so dejansko kazalci dela in poslovanja temeljne organizacije. Omenimo naj še, da so v TOZD imeli 30. junija v gradnji in izdelavi tri objekte, in sicer: skladišče tehtnice in novo hidravliko na Siemagu v skupni vrednosti 1.071.040 din.

Po planu bi v temeljni organizaciji morali imeti zaposlenih 225 delavcev, poprečni stalež zaposlenih pa je v prvem polletju znašal 217 delavcev, 30. junija pa so imeli zaposlenih 219 delavcev. Skupna odsotnost v temeljni organizaciji je v prvem polletju znašala 17,09 % ali 1,18 % manj kot v istem obdobju lani, od tega bolezenska odsotnost predstavlja 8,42 %, oziroma 0,07 % več kot v šestih mesecih lani, za 0,52 % pa so zmanjšali neopravičene izostanke.

OD 27. JULIJA DALJE OBRATUJE...

(Nadaljevanje s 1. strani)

venije oziroma Jugoslavije ter za mejstva.

Dnevni promet telefonskih zvez izven Železarne je od 400 do 500 klicev. Zato ni odveč, da poudarjamo tudi varčevanje.

Nova ATC z vsemi pripadajočimi prostori je nameščena v novi stavbi elektronsko-računalniškega centra in ATC in pomeni za vse nas, ki delamo na področju zvez, dobre pogoje dela in možnost razvoja telekomunikacij v prihodnje.

Avtomatska telefonska centrala je bila zgrajena v Iskri — TOZD Blejska Dobrava, montažno pa je opravila skupina montažno servisne organizacije ISKRA iz Ljubljane. Montažo potrebnega kablanskega omrežja in prespojitev pa je opravilo podjetje »Tegrad« Ljubljana.

Za uspešen prekop nove ATC je bilo potrebno urediti evidenco telefonskega omrežja in pripraviti nov telefonski imenik, kar nam je uspešno omogočil novi računalnik Železarne.

Novi telefonski imenik je začasen. Precej bo spremenjen, ko bomo odpravili vzporedne telefone in priklopili nove. Zavedamo se tudi napak in posledic preklopa. Vsem

nam pa bodo še lep čas delale preglednice telefonske številke. K temu le nekaj besed. Za enakomerno obremenitev ATC in zaradi preprečitve možnosti izpada posameznih skupin smo morali telefonske priključke razmetati po na pogled neurejenem sistemu. Prav to, namreč po službah urejen sistem, je povzročal pri stari ATC vse pregodnje zasedenosti skupin priključkov.

Ni odveč opozorilo, da motnje v ATC povzročajo sodelavci, ki ne kličejo novih števil in se ne odzivajo dovolj hitro, dolgočezijo v pogovoru in na koncu nemalokrat pustijo še odloženo slušalko.

Začetne težave so na obeh krajih žice. Tudi za nas delavce v ATC so številke nove, napravo šele spoznavamo. Vztrajno si prizadevamo kar najhitreje odstraniti motnje in napake. Ob tem bomo hvaležni za vsa opozorila in seveda tudi za potrpljenje, dokler ne bo vse utečeno.

Nova ATC je bila montirana v predvidenem roku šestih mesecev in prekopljena v dveh dneh. Prvi dnevi obratovanja so pokazali, da je bilo delo opravljeno solidno, za kar gre zahvala vsem, ki so sodelovali pri gradnji in montaži nove avtomatske telefonske centrale.

DELO RAZISKOVALNEGA ODDELKA V PRVEM POLLETJU

Raziskovalni oddelček je v prvem polletju 1981 zaradi vedno težje kvalitativne problematike, ki ima vzroke v manj kvalitetnih surovinah, težjih obratovalnih pogojih in slabi tehnološki disciplini, največ razpoložljivih strokovnih potencialov posvetil tehnološko – proizvodni problematiki. Pri reševanju tehnološke problematike so največ pozornosti posvetili transferu znanja in prisotnosti v proizvodnji. Organizirali so strokovne razgovore s tehnologi, mojstri in delavci iz neposredne proizvodnje. Taka oblika dela se je pokazala kot zelo učinkovita, kazalci so povečani izpolnjeni in primeren nivo kvalitete.

Posamezni timi so v prvem polletju razreševali naslednje probleme:

Raziskovali so tehnične parametre sintranja perurjske aglorude v mešanici z jeklarsko žilindro (PTO). Cilj je bil ugotoviti sestavo optimalne mešanice z gledišča sintranja, izkoriščanja mangana iz žilindre za povečanje vsebnosti mangana v grodlju in boljše odzvepljanje grodlja. Izdelani so bili tudi izračuni vsipa s kosovno jeklarsko žilindro.

Prevzeli so odgovornost za maksimalno izkoriščanje okužine, ki nastane pri ogrevanju jekla v valjarjih, pri flemanju in rezanju.

Ovrednotili so domače rude v primerjavi z uvozno perujsko rudo. Za vse vrste rud so izdelali materialno in toplotno bilanco z izračunom porabe koksa.

V TOZD Jeklarna so nadaljevali s poskusi za zamenjavo svinca z novimi avtomatnimi dodatki. Raziskali so vpliv novih avtomatnih dodatkov na mehanske lastnosti avtomatnega jekla Č. 3990.

Na napravi za kontinuirno vlivanje gredic so vili tri šarže jekla S. 3990. Zaradi problemov pri valjanju gredic (prevelike diagonale) so nalogo začasno prekinili.

Nadaljujejo z raziskavami jekel, ki so jih letos pričeli vlivati na kontinuirni napravi (VAC, Č. 4270, jekla za verige ...).

Stabilizirali so tehnologijo izdelave silicijevih jekel za elektroplöčevine. To je omogočilo znižanje porabe uvoznih kompleksnih desoksidantov, izboljšala se je živnost jekla in celoten izkoristek. Z izboljšano živnostjo so dosegli tudi to, da večino vlitih blokov izvaljalo direktno v trak. Zaradi povečane teže šarže (osem bram na šaržo) se je povečala produktivnost Lectromelt peči.

Kvaliteta izdelanega silicijevga jekla je v primerjavi z lanskim letom boljša zaradi nižjih vsebnosti ogljika in kisika.

Proizvodnjo elektroplöčevin so na celotni tehnološki poti stabilizirali tako, da v letošnjem letu dosega izpolne, ki so v svetu za to proizvodnjo normalni. Količinsko dosegajo letni načrt, kar pogojuje kvaliteta tople valjanih trakov.

Napreduje tudi proizvodnja nerjavnih pločevin in trakov. Tehnologija izdelave in predelave avstenitnih nerjavnih jekel je do neke mere osvojena in ni ovir, da proizvodnje ne bi mogli povečevati. Kvalitetno problematiko bi ob večji in kontinuirani proizvodnji hitreje razreševali in to naj bi bil cilj v drugem polletju.

IZVALJALI ZADNJI HLADNI BLOK IZ REZERVE

V ponedeljek, 3. avgusta, so v TOZD Valjarna bluming štekel izvaljali zadnji hladni blok iz rezerve in so tako v tem času popolnoma odvisni od dobrega dela jeklarjev in od drugod nabavljenega vložka.

Zaradi tehnoloških pogojev dela, težav pri valjanju in različnih zastojev je v TOZD Valjarna bluming štekel ostajal del vložka – surovega jekla, ki so ga dali, kot pravijo valjavci »na tla«, oziroma v rezervo. Tako se je te rezerve v nekaterih obdobjih nabralo tudi več kot 46.000 ton. Lansko leto so začeli s 23.500 tonami zaloge, ki so jo do oktobra zmanjšali na 3.600 ton, med glavnim remontom pa ponovno povečali na 10.000 ton. Naj omenimo, da so v letu 1979 sodelavci iz jeklarne in tehnične kontrole pregledali ves vložni material na zalogi in ugotovili, da je okoli 3.000 ton slabega, ki pa so ga zaradi pomanjkanja jekla z dodatnimi napori tudi predelali, oziroma izvaljali v polizdelek.

Tokrat pa so ostali brez kakršnekoli rezerve in lahko le upamo in pričakujemo, da bodo jeklarji delali bolje kot v preteklem mesecu in da bo nabavna služba napela vse sile, da dobimo ustrezen vložek za TOZD Valjarna bluming štekel.

V tem obdobju so osvojili tehnologijo in proizvodnjo martenzitnih nerjavnih trakov Č. 4717.

Nadaljevali so raziskave kriogenih jekel na bazi Ni. Opravljene so bile obširne raziskave toplotne obdelave jekla Ni9. Pričeli bodo s proizvodnimi poskusi in preskušnji. Vzporedno tečejo raziskave za določitev optimalne tehnologije varjenja in izbire dodatnih materialov.

Osvajajo novo kvaliteto visokotrdnostnih jekel z mejo raztezanja nad 700 N/kv mm. Največ problemov je pri toplotnih obdelavah, kjer so omejeni s kapacitetami peči v TOZD Valjarna debele pločevine.

Osvojili so nove vrste oplasnjenih elektrod in jih uvedli v redno proizvodnjo. To so elektrode Sava GV 160, Inox 19/9, Inox 19/12/3 LC in Tenacito 100. V raziskavi je elektroda za navarjanje aluminijevega bronca.

Za izdelavo oplasnjenih elektrod potekajo vzporedno raziskave surovin za plašč kot zamenjavo za uvo-

žene surovine. V teku so preskusi uporabnosti Fe – prahu, ki so ga pridobili z redukcijo iz Fe₂O₃ (stranski proizvod regeneracije solne kisline v TOZD Hladna valjarna Bela), kot zamenjavo za železov prah Höganos. Nadalje raziskujejo možnosti zamenjave azbesta v plavžu Emona elektrode, uporabnost magnezita iz Kosovske Mitrovice in Ksljude iz Bujanovcev.

Sodelovali so pri osvajanju domačega bakrilnega sredstva za VAC žice, kot zamenjavo za uvoženi Cu-prodine. Na rasterskem elektronskem mikroskopu in rentgenskem spektrometru so izdelali vse kvalitativne analize različnih bakrilnih sredstev, ocene pobakrenja površine žic in preiskava golih žic. Problem pobakrenja je tudi problem površine tople valjane žice, zato bo nadaljevanje raziskav usmerjeno v valjarno žice.

Na področju tehnologije varjenja so izvršili več preizkusov in raziskav za kombinacije pločevine NN 40 in elektrod EVB CuNi, EVB 2,5 Ni in EVB 50 za posebne namene in kombinacijo pločevine Dillidur 625 in elektrode Tenacito 100.

Posamezni tehnologi raziskovalnega oddelka so sodelovali pri raznih razvojnih projektih kot svetovalci ali nosilci tehnološkega dela projekta. Tako so sodelovali v grupi za izdelavo projekta za proizvodnjo poboljšanih pločevin, projekta za kontrolirano ohlajanje žic po valjanju, za dograditev SCAP linije in projekta JEKLARNA 2.

V TOZD PROFILARNA SO V PRVEM POLLETJU NAREDILI VEČ KOT SO NAČRTOVALI, Vendar MANJ KOT V ISTEM OBDOBJU LANI

V temeljni organizaciji združenega dela Profilarne so v prvem polletju letos oblikovali 10.263,2 ton profilov ali 3,4 % več kot so načrtovali, vendar pa 13,2 % manj kot v enakem obdobju lani. Gotove proizvodnje za trg so dosegli 7.886,9 ton in s tem presegli plan za 1,1 %, za lanskim dosežkom v istem obdobju pa so zaostali za 25,9 %.

Nižjo proizvodnjo v letošnjem prvem polletju, v odnosu na enako lansko obdobje, so dosegli zaradi dvoizmenskega obratovanja. Oblikovalnica je namreč lansko leto obratovala do 15. maja še na tri izmene, v decembru lanskega leta pa so ukiniteli še proizvodnjo na oblikovalnem stroju št. 1. Sicer je letos začela poskusno obratovati nova oblikovalna linija ALPINA, vendar so na njej v letošnjem juniju oziroma v prvem polletju oblikovali le 65,5 ton profilov, kar pa ni bistveno vplivalo na proizvodnjo.

Večji zaostanek v gotovi proizvodnji za trg, tako v pogledu nižjega plana, kakor tudi v pogledu dejanske dosegene količine v primerjavi z enakim lanskim obdobjem je zaradi večje količine oblikovanih profilov za TOZD Podbojarna naše železarne in zaradi izdelave diskov kot storitev.

Glede na kvalitetni asortiment so v temeljni organizaciji v prvem polletju 8.513 ton hladno oblikovanih profilov ali 4,4 % manj kot so načrtovali, izven plana so izdelali 831,3 tone hladno oblikovanih profilov kot storitev za TOZD Podbojarna in 222,6 ton rondel kot storitev. Poleg tega so izdelali še 373,8 ton diskov kot storitev ali 28,1 % manj kot so načrtovali in 322,1 ton delov cestnih ograj ali 7,4 % več kot so načrtovali.

Po asortimentu niso mogli doseči planirane količine diskov zaradi pomanjkanja vložka, presegli pa so, kakor je razvidno iz podatkov planirano količino delov za cestne ograje. Odstopanja od plana je tudi zaradi storitvenega oblikovanja profilov, kar niso planirali in pri rondelah, ki so bile planirane že kot storitev.

Pri izdelavi čarvnih profilov za TAM Maribor zastajajo za planirano količino, ker so od planirane

količine 150 ton izdelali le 110,9 ton, oziroma 73,9 % plana. Vzrok za zaostanek je predvsem v peskanju, ker jim v TOZD Jeklovlek zaradi lastnih planskih obvez ne morejo vedno pravočasno opeskatati potrebnih količin. Nekaj težav pa je bilo tudi zaradi pomanjkanja osnovnega premaza.

V prvem polletju so v temeljni organizaciji Profilarne izvozili 854,5 ton profilov, kar je le 48,8 % polletnega plana izvoza. Pri tem je treba poudariti, da za izvoz niso imeli tudi ustreznih naročil.

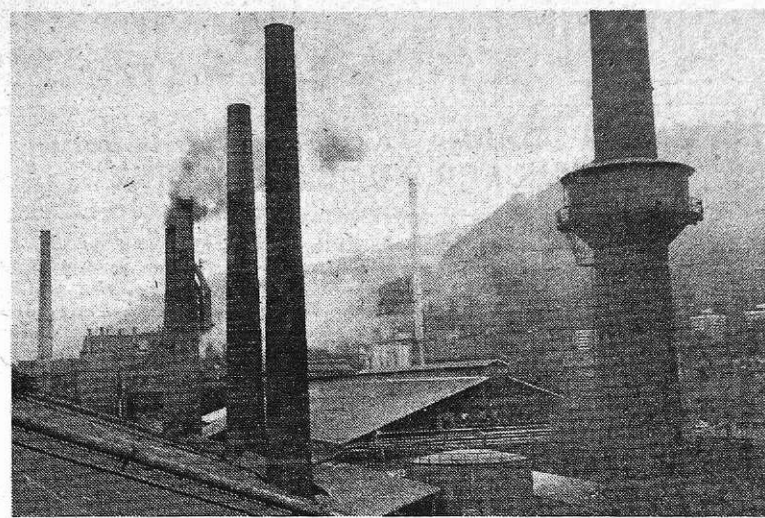
V temeljni organizaciji navajajo, da imajo bolezensko odsotnost še vedno med največjimi v Železarni. V prvem polletju so imeli šest poškodb pri delu, kar je ena manj kot v enakem obdobju lani. Poškodbe pa so bile tudi dosti lažje, saj so imeli zaradi tega le 58 izpadlih dni, oziroma devet dni na eno poškodbo, lansko leto pa so imeli 154 izpadlih delovnih dni, oziroma 22 dni na eno poškodbo. Število zaposlenih se je s 1. januarjem zmanjšalo za pet delavcev in imajo devet delavcev manj zaposlenih kot so planirali.

LETOŠNJA KRVODAJALSKA AKCIJA

Iz občinskega odbora Rdečega križa Jesenice smo dobili sporočilo, da bo letošnja prostovoljna krvodajalska akcija v jeseniški občini potekala: – 4., 7., 8., 9., 10. in 11. septembra kot običajno v Delavskem domu na Jesenicah.

Zadnja kokila viz zaloge (Foto S. Kokalj)

Nadležnega prahu nad Jesenicami kmalu ne bo več (Foto S. Kokalj)

OBVESTILA KOLEKTIVU – OBVESTILA KOLEK

RAZPORED DEŽURNIH ŽELEZARNE OD 10. DO 16. AVGUSTA

10. avgusta, VITO GRICAR, vodja TOZD Valj. deb. ploč. Jesenice, Titova 2, št. telefona 81-279;
11. avgusta, JANEZ BIDOVEC, vodja nabavnega sektorja, Lesce, Na trati 49, št. telefona 75-591;
12. avgusta, JAKOB MEDJA, vodja OTK, Jesenice, Titova 1 A, št. telefona 81-117;
13. avgusta, VLADIMIR OBLAK, vodja TOZD Stroj. del., Jesenice, Titova 1 A, št. telefona 81-727;
14. avgusta, JANEZ POLJŠAK, vodja splo. sektorja, Hrušica št. 12;
15. avgusta, SREČKO MEŽNARC, vodja TOZD Vratni podboji, Mojstrana, Dovje 107 A;
16. avgusta, MARTIN ŠKETA, vodja SEO, Bled, Alpska 1, št. telefona 77-130.

V času dežurstva je dežurni v sobi vodje splošnega sektorja št. 19, št. telefona 2435.

Dežurstvo je na delovni dan od 15. do 7. ure zjutraj. Dežurni je od 15. do 19. ure dosegljiv doma, od 19. do 7. ure zjutraj pa v Železarni.

V prostih sobotah, nedeljah in praznikih je od 7. do 19. ure dosegljiv doma, od 19. do 7. ure zjutraj pa v Železarni.

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONDELJEK – 10. 8.	MATIJA URH	MARJAN TRONTELJ
TOREK – 11. 8.	MARJAN ENDLIHER	JOŽE HRIBAR
SREDA – 12. 8.	ZDENKO CUND	ALOJZ VARL
ČETRTREK – 13. 8.	JANEZ ARH	MITJA KERSNIK
PETEK – 14. 8.	ANTON SITAR	VLADO REPE
SOBOTA – 15. 8.	DUŠAN ŠMID	JOŽE RAVNIK
NEDELJA – 16. 8.	IVAN SLAMNIK	MARJAN PINTAR

Telefon dežurnega za vzdrževanje v Železarni je: 35-40
vezni telefon je: 24-14

Na redne delovne dni dela dnevni dežurni: od 14.00 do 18.00 ure
nočni pa: od 18.00 do 6.00 ure

Na proste sobote, nedelje in praznike dela:
dnevni dežurni: od 6.00 do 18.00 ure
nočni pa: od 18.00 do 6.00 ure

Predaja poslov se izvede v sobi tajništva vzdrževanja št. 5 v upravni stavbi TOZD Vzdrževanje.

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

V dneh od 10. do 15. avgusta bodo delale naslednje obratne ambulante:
dopolodne: I. obratna ambulanta dr. Janez Zaletel in IV. obratna ambulanta dr. Nada Jensterle.

Dispanzer za borce: IV. obratna ambulanta dr. Nada Jensterle.
Popoldne: II. obratna ambulanta dr. Janez Resman in III. obratna ambulanta dr. Želimir Cesarec.

V soboto, 15. avgusta, samo dopoldne: II. obratna ambulanta dr. Janez Resman in III. obratna ambulanta dr. Želimir Cesarec.

ZOBNE AMBULANTE:

Dopolodne: II. zobna ambulanta je zaradi letnega dopusta zaprta.
Popoldne: I. zobna ambulanta: v. dent. Viktor Stražišar.

Za železarno v torek, 11. avgusta, od 7. do 13. ure in v četrtek, 13. avgusta, od 7. do 13. ure.

V soboto, 15. avgusta, samo dopoldne: I. zobna ambulanta v. dent. Viktor Stražišar.

KADROVSKE ŠTIPENDIJE

SŽ – ŽELEZARNA JESENICE z. o. sol. o. Cesta železarjev 8, 64270 Jesenice, za potrebe svojih TOZD in delovnih skupnosti za šolsko leto 1981/82 naknadno razpisuje naslednje

KADROVSKE ŠTIPENDIJE

- TSS – kemija 2 štipendiji
- naravoslovno-matematična usmeritev – smer matematik v ŽIC Jesenice 3 štipendije

1. Kandidati vložijo prijave za štipendije na obrazcu DZS 1.65.

Osebnih dohodkov staršev, navedeni v prijavi ali posebni prilogi, se izračunajo za koledarsko leto 1980, prav tako tudi otroški dodatek (za vse otroke v družini).

Na odrezku pokojnine (za december 1980) je treba označiti, če je bil kdo od staršev zaposlen v železarni Jesenice.

Prednost pri dodelitvi štipendij na TSS kemija imajo učenci višjih letnikov, ki so se pripravili po zaključnem izobraževanju na srednji šoli takoj zaposliti v Železarni.

Prijave sprejema kadrovskega sektorja železarne Jesenice do 25. avgusta 1981.

Kandidati za štipendije na TSS – kemija naj dokumente pri- nesejo osebno.

SAMOUUPRAVNI ORGANI V PRETEKLEM TEDNU

2. SEJA ODBORA ZA KADRE IN DRUŽBENI STANDARD PRI DS ŽELEZARNE

V četrtek, 30. julija, je predsednik odbora sklical 2. redno sejo odbora za kadre in družbeni standard, na kateri so kot osrednjo točko dnevnega reda obravnavali podelitev štipendij za srednje, višje in visoke šole v šolskem letu 1981/82. Poleg tega so obravnavali še pregled sklepov prejšnje seje, vloge iz naslova izobraževanja kadrov in vloge iz naslova družbenega standarda, pod točko razno pa so bili semanjeni s potekom priprav na zadržno izgradnjo.

Pri pregledu sklepov prejšnje seje so ugotovili, da so vsi sklepi izvršeni, in izvajanju so le še sklepi v zvezi s sistemom družbene prahrane v Železarni, ki pa bodo do naslednje

seje odbora že izvršeni in bo podano ustrezno poročilo.

V nadaljevanju so člani odbora obravnavali točkovni sistem za po-

delitev štipendij in ga sprejeli brez pripomb.

Na podlagi predloga kadrovskega sektorja so za šolsko leto 1981/82 odobrili naslednje štipendije:

VIŠJE IN VISOKE ŠOLE
FNT METALURGIJE: Jernej MRAK

Odbor je odobril pogojno štipendijo še dvema prosilcem, vendar mora eden uspešno opraviti popravni izpit, drugi pa teste.

STROJNA FAKULTETA: Milan KAMBIČ, Jože KOŠIČ, Uroš CERAR, Gabrijel GRILIC, Andrej HROVAT, Boštjan SOKLIČ.

Nadaljevanje na 7. strani

V žitarni (Foto S. Kokač)

PREGLED SESTANKOV SDS

V minulih treh tednih smo iz enajstih temeljnih organizacij ter iz ene delovne skupnosti prejeli 65 zapisnikov s sestankov samoupravnih delovnih skupin. V ospredju se med temi, ki so jih obravnavale SDS (izvajanje disciplinskih ukrepov, uvajanje premijskega nagajevanja v TOZD Plavž in Jeklarna, obratna problematika), vse bolj pojavlja obravnavanje polletnih proizvodnih in poslovnih rezultatov, vzporedno s tem pa v večini primerov tudi vprašanje uresničevanja varčevalnih oziroma stabilizacijskih programov.

O premisknem načinu nagajevanja sta v TOZD PLAVŽ razpravljali SDS aglomeracija 1 in 2. SDS aglomeracija 1 pripominja, da bi bilo prav, če bi premijo uvažali posebej za proizvodnjo po količini in posebej po kvaliteti. Trdi pa tudi, da je premija izdelana le za visoke peči, medtem ko delo aglomeracije v njej ni zajeto. SDS aglomeracija 2 je predlagala, da naj bi k 5. točki predloga dodali še sledeči tekst: »Če ni izpolnjen kvaliteten program, ne pripada premija tudi vodji TOZD Plavž, tehnologu, vodji proizvodnje TOZD Plavž, vodji priprave vložka in vodji plavžev.« Prav tako meni, da bi bilo treba napraviti spremembe pri deležu dnevne premije, in sicer iz 75 % na 100 %.

Čeprav so v TOZD Jeklarna SDS SM peči 1, 2 in 3 ter livna jama 1, 2 in 3 obravnavale tudi proizvodne rezultate v prvem polletju, so skupine — tako je moč razbrati iz zapisnikov — osrednjo pozornost tudi tu namenile uvažanju premijskega načina nagajevanja. K proizvodnim rezultatom namreč skupine nimajo pripomb. SDS SM peči 1 in livna jama 1 sta v zvezi s premijami predlagali, da naj se iz sklepov delavskega sveta črta člen, ki omejuje izplačilo premije, če operativni plan ni dosežen. Zahtevata, da so do premije opravičeni pod pogoji, ki jih predvideva pravilnik. To zahtevo utemeljuje s tem, da v SM jeklarni trenutno ni pogojev za doseganje planskih obveznosti (pomanjkanje delavcev, slab vložek). Obenem pa sta mnenja, da bo izplačevanje premij za boljše proizvodne rezultate pripomoglo k temu, da se bo stanje v SM jeklarni izboljšalo in da se bo povečal interes za zaposlovanje v tem obratu. Podobnega mnenja sta tudi SDS SM peči 2 in livna jama 2, ki pa opozarjata, da v premisknem sistem nagajevanja niso vključeni delavci v kemičnem laboratoriju, ki s izdelavo predpob direktno vplivajo na čas trajanja izdelave sarž. Zato predlagata, da se pravilnik v tem smislu dopolni, oziroma da se te delavce vključi v sistem premijskega nagajevanja s določenimi odstotkom, podobno kot vzdrževalce. Tudi SDS SM peči 3 in livna jama 3 predlagata, da naj pri izračunu dnevnih premij ne bi bilo odločujoče doseganje operativnega plana, dokler se pojavlja odsotnost oziroma pomanjkanje delavcev, oziroma vsaj v poletnih mesecih, ko je odsotnost največja. Pomanjkanje delavcev je namreč po mnenju teh dveh SDS glavni vzrok za nedoseganje plana.

Sestanki SDS v TOZD BLUMING ŠTEKEL so bili sklicani največ zaradi ocenjevanja delovne uspešnosti, na nekaterih pa so skupine obravnavale tudi disciplino oziroma poslovanje v prvem polletju. Zapisnike smo prejeli od SDS bluming 2 in 4, adjustaže štekel 1, 2 in 3, adjustaže štekel Javornik, lužilnice adjustaže, odpreme adjustaže štekel ter od adjustaže bluming 1, 2, 3 in 4 (od nekaterih tudi po dva). SDS bluming 4 ocenjuje ocenjevanje delovne uspešnosti kot nesmotrno. SDS adjustaže štekel omenja, da bi bilo treba disciplino izvajati tudi pri vodstvenih kadrih, tako kot pri delavcih, kajti prav oni morajo biti delavcem za vzgled. Meni tudi, da so osebni dohodki oziroma grupe preizkušnje glede na pomembnost obrata in v primerjavi z drugimi obrati. Pritoževali so se tudi nad stanjem umivalnice. Pipe puščajo vodo, stranišče pa je »zasedla« čistilka in ima v njem garderobo. SDS se je na naslednjem sestanku seznanila tudi s poslovanjem v prvem polletju, toda le s poglobljenimi podatki. Ob tem pa so sklenili, da vsakdo, ki ga poročilo bolj podrobno zanima, lahko dobi gradivo na vpogled. SDS adjustaže štekel Javornik ter lužilnica adjustaže sta bili v zvezi z izvajanjem disciplinskih ukrepov mnenja, da se na Javorniku dobro dela ter da bi vsak mesec izpolnili svoje obveznosti, če bi imeli na razpolago dovolj vložka. Prav ob pomanjkanju vložka pa tudi disciplina nekoliko šepa. Pod razno SDS sprašuje, kaj je z obljubami, ki so bile na zadnji seji delavskega sveta izrečene v zvezi z ravnalci. SDS odprema adjustaže štekel ugotavlja, da se v obratu v zadnjem času kopiči material, zato bi morali odlagali posebej paziti, kam ga odlagajo, da ne bi prišlo do prevelikega nerada. Brusilci so na sestanku SDS adjustaže bluming 1 opozorili, da je treba posebno pozornost nameniti vzdrževanju strojev. Vse preveč je namreč zastoj, zaradi česar z njimi napravijo manj, kot bi lahko. Pripombo na vzdrževanje brusilnih strojev in žerjavov je v zvezi s poslovnim poročilom podala tudi SDS adjustaže bluming 3. Skupina zahteva, da se delo vzdrževalcev izboljša, čas čakanja na popravilo pa skrajša. Glede dela v sami adjustaži pa meni, da bi delali kvalitetneje, proizvodnja pa bi bila večja, če bi imeli na razpolago več polproizvoda boljše kakovosti.

Iz TOZD HLADNA VALJARNA JESENICE smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, hladna valjarna 1, 2 in 3, adjustaže hladne valjarne skladišče vložnega materiala, žarilnica 1 in 2, lužilnica, karisti ter odprema. Skupine so obravnavale poslovne rezultate prvega polletja, proizvodnjo v juniju, problematiko vložka ter tehnološko in delovno disciplino. Skupine na splošno ocenjujejo, da so v polletju dosegli dober poslovni rezultat, čeprav ob nekoliko nižji proizvodnji ter da so tudi pokazatelji uresničevanja stabilizacijsko-akcijskega programa zelo ugodni. Tudi stanje preskrbe z vložkom se je v zadnjih mesecih izboljšalo. SDS vodstvo TOZD v zvezi z vložkom omenja, da so se nekoliko povečale zaloge TVT, predvsem zaradi rednejšega uvoza iz Češke in iz Poljske. Prav tako omenja, da so v juniju plan proizvodnje presegli za 0,24 %, pri čemer so ga presegli pri proizvodnji jekel, pri proizvodnji dinam HVT pa so nekoliko zaostali (plan 500 ton, proizvodnja 494 ton). Po oceni iste SDS pravih rezultatov pri izboljšanju delovne in tehnološke discipline še ni opaziti. SDS hladna valjarna 1 v zvezi z

domačim vložkom trdi, da je njegova kvaliteta nezadovoljiva. Vse preveč je namreč jeklarskih in valjarskih napak. Omenja tudi, da je še vedno preveč izostankov in da se prezgodaj zapušča delovna mesta. Več pripomb so imeli tudi v zvezi z obratno problematiko. Nezadovoljni so z malico, pritožujejo se nad slabim vzdrževanjem Siemaga in da ponoči ni mogoče dobiti zaklepine za Demag. Emulzijska olja za umivanje rok se jim zde predraga in menijo, da bi bilo treba dobiti kaj drugega. Stoli za Siemag pa se že tudi predolgo delajo. Tudi SDS hladna valjarna 2 in adjustaže hladne valjarne sta imeli pripombe na malico ter na vzdrževanje Siemaga. SDS hladna valjarna želi, da bi bila malica »po starem«. Pravi, da zlasti popoldan in ponoči ni prave izbire malice, oziroma da »posebno ponoči ne dobiš nič«. SDS skladišče vložnega materiala ocenjuje, da se je oskrba z vložkom v zadnjih dveh mesecih znatno izboljšala, »ker smo dobili večje količine iz uvoza in iz Siska, pa tudi štekel je dal precej«. Meni, da bo plan dosežen, če bodo le stroji vzdržali in če bo dovolj delavcev. Nad malico se pritožuje tudi SDS žarilnica 2. Tudi ta se je izrekla za stari način, prav tako pa se pritožuje tudi nad slabo možnostjo izbire na popoldanski in nočni dnini. SDS lužilnica v zvezi s poslovanjem v prvem polletju ugotavlja, da se je stanje z vložkom v zadnjih mesecih popravilo, da pa se pri proizvodnji pozna pomanjkanje delavcev. Pravi, da zaradi starosti in iztrošenosti strojev pada tudi kvaliteta dela, padla pa je tudi kvaliteta vložka, a kljub tem slabostim je bil plan skoraj v celoti dosežen. Skupina meni, da se bo zaradi »remonta jeklarne« avgusta pokazal problem z domačim vložkom (predvsem dinamom). S tehnološko in delovno disciplino SDS ni zadovoljna. Ukrepe bi bilo treba izvajati v praksi, ne pa jih samo zapisati na papir. Zanimajo jo tudi odgovori na vprašanje v zvezi s prehrano v kantinah, ki ga je postavila že na sestanku 25. junija. Razen tega se pritožuje nad pomanjkljivostmi, ki jih opažajo pri delu delavcev montaže, vzdrževanja in voznikov vilicarjev. SDS karisti predlagata, da naj se nihajna vrata v obratih popravijo ali pa čež poletje snamejo. SDS odprema opozarja, da je potrebno že enkrat dokončno izpeljati investicijo za postavitev nove tehnice.

Iz TOZD JEKLOVLEK smo prejeli zapisnike SDS adjustaže 1, brusilnica 1 ter brusilnica 3. Osrednjo temo sestankov je predstavljala razprava o poslovanju v prvem polletju. Na splošno so SDS z rezultati v prvem polletju zadovoljne. SDS adjustaže 1 ugotavlja, da jim je kljub velikim težavam pri preskrbi z vložkom in kljub »kvalitetnim težavam« uspešno izpolniti planske obveznosti. Pereče pa je še vedno pomanjkanje delavcev zaradi bolezenske odsotnosti in dopustov. Mladi delavci komaj nadomeščajo odsotne. To in pa zahteven kvaliteten asortiment občutno ovirata in zmanjšujeta produktivnost. Tako so prisiljeni loviti mesečni plan, ob čemer pa zane-marjajo kvaliteto dela, kar ima za posledico reklamacije. Načelno izpolnjujejo tudi akcijski načrt (zmanjšali so zastoj ter izmeček, izboljšali pa so tudi delovno in tehnološko disciplino, varnost pri delu, kvaliteto dela ter povečali produktivnost na moža). SDS pa obenem ugotavlja, da osebni dohodki zaostajajo za produktivnostjo in realno rastjo življenjskih stroškov (OD je v njihovi temeljni organizaciji glede na plan dosežen le 92-odstotno), pri čemer opozarjajo, da delitev osebnih dohodkov še vedno temelji na indeksnih razmerjih in izvršenih urah, ne pa na delu in rezultatih dela. To ni vzpodbudno za dobrega delavca, ampak ga — nasprotno — počasi celo destimulira. Za posameznike je predlagala tudi druge nazive za opravljanje del in nalog in nove kategorije. SDS brusilnica 1 je na prvem sestanku, ob prisotnosti vodje TOZD, tehnologa in predsednika delavskega sveta, razpravljala o problematiki brusilnice ter o medsebojnih odnosih. Vodja TOZD je člane SDS seznanil z nadaljnjim razvojem brusilnice, socialno varnostjo zaposlenih, spregovoril je tudi o medsebojnih odnosih. Na priprobo o problematiki vložka iz žične valjarne ter na neustrezne brusilne kolute — na to brusilci tudi sicer nenehno opozarjajo — je dal kratko pojasnilo tehnolog jeklovleka. Na naslednjem sestanku pa se je skupina seznanila z uspešnim poslovanjem svoje temeljne organizacije ter s poslovanjem celotne Železarne v prvem polletju. Podobno pa ugotavlja tudi SDS brusilnica 3, da je njihova temeljna organizacija, v nasprotju z Železarno, ki ni dosegla planiranih količin in tudi ne planirane finančne realizacije, količinsko in finančno dosegla plan kljub velikim težavam z vložkom in kljub kadrovski problematiki.

V TOZD ELEKTRODE so se sestale SDS vodstvo TOZD, rezalnica 1 in 2, oplaševalnica 1 in 2, priprava elektrodnih praškov, ognjevzdržni materiali, izdelava taljenih praškov ter transport-skladiščenje. Vse so obravnavale poleg proizvodnih in poslovnih rezultatov v prvem polletju tudi predlog za uvedbo izvozne stimulacije. SDS oplaševalnica 1, rezalnica 1 ter priprava elektrodnih praškov so na skupnem sestanku ugotovile, da so zaostali za planom predvsem pri oplaščenih elektrodah. Za to pa obstaja več objektivnih dejavnikov: slaba dobava surovin, okvare na rezalnih strojih, slaba oskrba z rezervnimi deli in podobno. Te skupine opozarjajo tudi na slabo stanje sanitarnih prostorov. Tudi SDS rezalnica 3 ter oplaševalnica 2 opozarjata na iste vzroke za neizpolnjevanje plana proizvodnje oplaščenih elektrod, prav tako pa tudi na slabo stanje sanitarij. Podobna opozorila v zvezi s proizvodnjo in s sanitarijami so bila izrečena tudi na skupnem sestanku SDS ognjevzdržni materiali, transport-skladiščenje ter izdelava taljenih praškov. Na to, kaj vse bi bilo treba v sanitarijah popraviti, je opozorila tudi SDS vodstvo TOZD.

SDS zavijalnica žebjarne (TOZD ŽEBLJARNA) v zvezi s poslovanjem žebjarne v prvem polletju pripominja, da bi bilo treba zmanjšati predvsem izmeček, ki ga napravijo. Zanimajo jo tudi, zakaj je prišlo glede na plan do zvišanja tudi pri postavkah »drobno orodje« — inventar — ter pri materialu za vzdrževanje. Ker se ji zdi pri teh dveh postavkah nekaj narobe (preizkušnje plan ali prevelika poraba), pričakuje od računovodje, da bo podal ustrezno obrazložitev na prvi seji delavskega sveta.

Iz TOZD STROJNE DELAVNICE smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD ter strugarna valjev Javornik in Bela. SDS vodstvo TOZD se je med drugim seznanilo z uspešnostjo dela temeljne organizacije (finančni del poslovanja je sklenila obravnavati kasneje). SDS strugarna valjev Javornik in Bela, ki na poslovno poročilo nista imeli pripomb, pa sta med drugim ugotovili, da se program varčevalnih ukrepov izvaja »brez posebnih odstopanj«. Zavzeli pa sta tudi za takojšnje ukrepanje

proti nediscipliniranim delavcem, ob čemer pa, jih tudi zanimajo, če se objavljene disciplinske ukrepi po vseh temeljnih organizacijah tudi izvajajo.

Iz TOZD REMONTNE DELAVNICE smo prejeli zapisnik SDS vodstvo TOZD in priprava dela ter SDS z oddelkom montaže, žerjavni in instalacija. V zvezi z delom v prvem polletju in z izvajanjem varčevalnih ukrepov je bilo na sestanku SDS vodstvo TOZD in priprava dela sklenjeno, da mora vsak član SDS na svojem področju vplivati na bolj racionalno porabo materialov in rezervnih delov ter skrbeti za nadomeščanje dragih uvoznih materialov z domačimi, pa tudi da je točka 25 iz programa varčevalnih in drugih ukrepov neizvedljiva in da bi jo bilo zato treba črtati. Brez pripomb je bil potrjen tudi predlog za reorganizacijo priprave dela, izvoljena pa je bila tudi komisija za vrednotenje del in nalog. Skupina je obsodila tudi način, kako eden izmed delavcev prikazuje odnose med njim in vodjem priprave dela ter odnose v skupini, kajti meni, da bi moral le-ta zaradi problemov, ki jih čuti, najprej zahtevati sklice delovne skupine. Oddelki montaže, instalacija in žerjavni so obravnavali tehnično poročilo o delu TOZD Remontne delavnice v prvem polletju in ga sprejele z določenimi zaključki in pripombami. Tako ugotavljajo, da se delavci SRD dobro vključujejo v stabilizacijska prizadevanja, saj so z manj delavci dobro realizirali plan remontov. Obenem pa ugotavljajo, da jim velike okvare in havarije na žerjavih preprečujejo boljše izvajanje planiranih in preventivnih opravil. Menijo, da bi morali za vse večje okvare v obratih ugotoviti tako vzrok kot krivdo za nastalo škodo. Stanje naprav v Železarni je po njihovem mnenju slabše od ocenjenega, in sicer predvsem zaradi neefektivne skrbi delavcev na strojih ter zaradi slabe organizacije vzdrževanja (to se kaže v tem, da je preveč delavcev odgovornih za isto stvar). Po njihovem mnenju bi bilo treba več pozornosti nameniti tudi varnosti pri delu ter vsem oblikam odsotnosti. Ob tem pa tudi ugotavljajo, da zaostrovanje vprašanja odsotnosti zelo krni amatersko in tekmovalno dejavnost na področju kulture in športa. Ocenjujejo, da je porast izostankov odraz socialnih težav delavcev (neurejene stanovanjske, družinske, varstvene in druge razmere). Člani teh oddelkov pogrešajo tudi podatke o realiziranem osebnem dohodku, ki, tako trdijo, ni odvisen od dela in sposobnosti posameznikov ali skupine delavcev. Po njihovem mnenju tudi razvid delovnih nalog tega vprašanja ne bo uredil. Pravijo, da zaradi drobnih del in razbijanja skupin v delavnicah SRD niso več kos večjim delom in popravilom. Podobno so ti oddelki postavili vprašanje o ceni nove instalacijske delavnice. »Trdimos«, pravijo, »da se bistveno premalo investira v nove stroje in opremo posameznih delavnic — za kar odgovarja vodja TOZD in obratovodja — čeprav se istočasno, ob zmanjševanju staleža, večajo zahteve po količini dela in skrajšanju časov remontov«.

SDS vzdrževanje HVŽ 1 in 2 (TOZD VZDRŽEVANJE) sta soglasno prenesli ocene delovne uspešnosti (13 %) še v sledeče trimesečno obdobje.

SDS delavnica elektroenergije (TOZD ENERGETIKA) je na sestanku potrdila kandidate, ki so bili predlagani za nekatere skupščine in samoupravne organe (z izjemo enega, ki je napovedal prekinitev delovnega razmerja in drugega, ki bo odšel v JLA), seznanila pa se je tudi z delom Železarne v obdobju januar — maj ter s sklepi poslovnega odbora.

SDS CPSI (DELOVNA SKUPNOST ZA KADROVSKE IN SPLOŠNE ZADEVE TER INFORMIRANJE) je imela dva sestanka. Na prvem je kot sindikalna skupina razpravljala o kadrovski problematiki na CPSI. Na CPSI namreč že dalj časa ni delavca za opravila in naloge urednika informacij za delegacije, nekaj časa pa že tudi ne za opravila in naloge vodje oddelka za informiranje. Ves čas pa po normativu manjkata še dva druga delavca. Zaradi boljših osebnih dohodkov naj bi drugam po predvidevanjih odšla tudi administrativna delavka z Železarni, kar bi pomenilo, da bi morali na njeno mesto vzeti novinko. Ob že tako okrnjeni zasedbi pa je kadrovski sektor sklenil poslati — zaradi izjemnih okoliščin — še dva delavca za štirinajst dni na delo v jeklarno. SDS je zato takoj kot sindikalna skupina opozorila odgovorne na to problematiko ter na nekatere naloge (spremljanje razprav o proizvodnih in poslovnih rezultatih, naloge, ki jih je pred CPSI postavila problemska konferenca o Železarni, naloge s katerimi je CPSI v zaostanku). Opozorila je, da CPSI pod takimi pogoji svoje vloge in svojih nalog ne more opraviati dovolj temeljito. Ker so s to problematiko seznanjeni tako člani poslovnega odbora kot kadrovski sektor, je SDS ocenila, da se v tem kaže neresen odnos do dela in vloge centra, ter zahtevala od kadrovskega sektorja pojasnilo, kako in kdaj misli začeti reševati kadrovsko problematiko na centru. V zvezi z administrativno pa je predlagala SEO, da ne prouči povečanje obsega njenega dela ter temu ustrezno predlaga povečanje grupe. Izvolila je tudi delegata za ocenjevanje delovne uspešnosti. Na naslednjem sestanku pa je skupina razpravljala o polletnem poslovnem poročilu ter o informaciji s sestanka, ki so se ga udeležili tudi nekateri predstavniki DPO samoupravnih organov in služb, o kadrovski problematiki centra. K poslovnemu poročilu je imela več pripomb. Ne strinja se na primer, da se formira sklad skupne porabe v planirani višini poslovnih skladov pa ne. Glede na visoko rast sredstev za splošno skupno porabo in ob ugotovitvi, da kljub sorazmernemu dobremu rezultatu ne moremo doseči zadovoljive akumulacije v Železarni, SDS meni, da se je treba preko naših delegatov zavzeti za usklajevanje omenjenih oblik porabe z našimi možnostmi. Razen tega pa tudi vprašuje, če je v skladu z družbeno dogovorjeno politiko, da se pri rasti OD ne opošteva rast produktivnosti (ampak samo rast dohodka in življenjskih stroškov) in kje so vzroki za tako različno rast osebnih dohodkov (v Železarni 22,5 % glede na lanskoletno realizacijo, v njihovi delovni skupnosti pa 8,4 %). V zvezi z informacijo s sestanka o kadrovski problematiki centra — SDS se je strinjala s stališči s tega sestanka — pa je zahtevala, da se ji pisno pojasni, iz kakšnih vzrokov je komisija za samoupravljanje pri izvršenem odboru konference osnovnih organizacij sindikata ŽJ dala pobudo za reorganizacijo centra ter zakaj je treba še poostri disciplino na CPSI. SDS meni, da je namesto na pamet izrečenih ocen o delu centra treba to delo prikazati konkretno in vsestransko na osnovi argumentov.

Božidar Lakota — Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje

PET PRIZNANJ »1. AVGUST«

ŽELEZAR

SAMOUUPRAVNI ORGANI V PRETEKLEM TEDNU

2. SEJA ODBORA ZA KADRE IN DRUŽBENI STANDARD PRI DS ŽELEZARNE

(Nadaljevanje s 4. strani)

VŠOD - RAČUNALNIŠTVO: Olga DRAGAN in Robert LESKOVAR.

FAKULTETA ZA ELEKTROTEHNIKO: Vojko KOSMAČ, Robert SOKLIČ, Damjan ŠRANČ in Metod BREČKO.

EKONOMSKA FAKULTETA: Zvonka REPE, Manja Jemec, Beata MENCINGER, Darko SOLAR.

PROGRAMI V SREDNJEM USMERJENEM IZOBRAŽEVANJU V ŽIC

KOVINSKO-PREDELOVALNA USMERITEV: Ferik ALIŠIČ, Zoran BLAGOJEVIČ, Alojz BORŠTNIK, Tomaž BUTINAR, Jože CIGLER, Emir CRNKIČ, Damjan FEKONJA, Gorazd FRELIH, Vili HOHNEC, Toni JAKŠA, Franci JANSKA, Matej KALIŠNIK, Marko KLINAR, Branko KOKOŠAR, Jasmin KOVAČEVIČ, Boštjan KOS, Anton MILONIK, Erik MOČNIK, Janez OBERSTAR, Emir PIVAC, Alojz RAMPRE, Tomaž REKAR, Anton ROBIČ, Miran ROZMAN, Gusti ROZMAN, Hasan SENIČAK, Uroš SOKLIČ, Branko STANKO, Robert STANIG, Silvester SIMAC, Jože ŠTERK, Darko ŠTROS, Srečko TKALEC in Branko ŽELEZNİK.

ELEKTRO USMERITEV - ELEKTROENERGETIK: Bojan BRGLEZ, Janez ČARNI, Matjaž ČEBULJ, Tomaž JEKLAR, Tatjana KAIMEL, Aleš NAGODE, Milan POTOČNIK, Anton RADIČ, Rade RADOVANOVIČ, Roman SKUMAVEC in Janez ZAJSEK.

NARAVOSLOVNO-MATEMATIČNA USMERITEV: Barbara MALENEŠEK (učenka je hčerka smrtno ponesrečenega delavca).

METALURŠKA USMERITEV - 4-letni program: Manojlo DJURIČ, Marjan ŠIMAC, Mojca AŽMAN, Jurij ŽVAN, Emira DEČIČ, Slavko KANALEC, Matjaž SKUBE, Janez GRILC, Sanja BEŠIČ, Marko MIRTIC, Marko STRAJNAR, Brigita RIŽNAR, Bojan KOVAČ.

METALURŠKA USMERITEV - SKRAJŠANI PROGRAM: Klemen DROBIČ, Slavko DREŠCEK, Marko FAJFAR, Milan KOZAMARA, Sabahudin TERZIC, Safet BERIŠA, Peter KERNČ, Marko KOMLJANEC, ALMIR SEFIČ in Vlado ANTIČ, Robert DOMITROVIČ, Milivoj PINTARIČ, ki so bili preusmerjeni v ta skrajšani program zaradi šolskega uspeha v 8. razredu.

PROGRAMI V SREDNJEM USMERJENEM IZOBRAŽEVANJU IZVEN ŽIC

KOVINSKO-PREDELOVALNA USMERITEV (vodovodni instalater): Darko CEPON in Mirko ROBIČ.

KOVINSKO-PREDELOVALNA USMERITEV (avtomehanik): Ivan HABJANIČ, Boštjan KLINAR in Jurij KOVAČIČ.

GOSTINSTVO IN TURIZEM: Suzana MALKOČ.

Odbor za kadre in družbeni standard je potrdil tudi predlog za dodatni razpis štipendij za šolsko leto 1981/82, in sicer:

- 2 štipendiji za Tehnično srednjo šolo - kemija (prednost imajo učenci višjih letnikov),

- 3 štipendije za naravoslovno-matematično usmeritev.

Odbor je glede na majhen odziv na razpisane štipendije za kovinsko predelovalno in metalurško usmeritev - skrajšani program, sklenil, naj

kadrovski sektor takoj v mesecu septembru začne z akcijo za pridobitev dodatnih štipendistov v teh usmeritvah. Poleg tega pa predlaga kadrovskemu sektorju, da, ker so dani vsi pogoji, skuša doseči ustanovitev oddelka za instalaterje na ŽIC.

V nadaljevanju seje so obravnavali vlogo iz naslova izobraževanja kadrov in sprejeli ustrezne sklepe, o katerih bodo prosilci pisno obveščeni.

Pod točko razno pa je član poslovnega odbora Tone Varl prisotne seznanil s potekom priprav na zadržno gradnjo in odboru posredoval predlog za dodelitev posojil zadržnikom. Člani odbora so predlog potrdili v predlagani višini. O tem bo še ta teden razpravljali tudi odbor za stanovanjska vprašanja in predlog sklepa o višini posojil za posameznega zadržnika posredoval delavskemu svetu Železarne.

Z. V.

KONFERENCA DELEGACIJE ZA ZBOR ZDRUŽENEGA DELA

V ponedeljek, 27. julija, je bila seja konference delegacij za zbor zdrženega dela skupščine občine. Obravnavali so gradivo za 29. sejo no sejo vseh treh zborov skupščine občine Jesenice ter za 29. sejo zbora zdrženega dela skupščine občine.

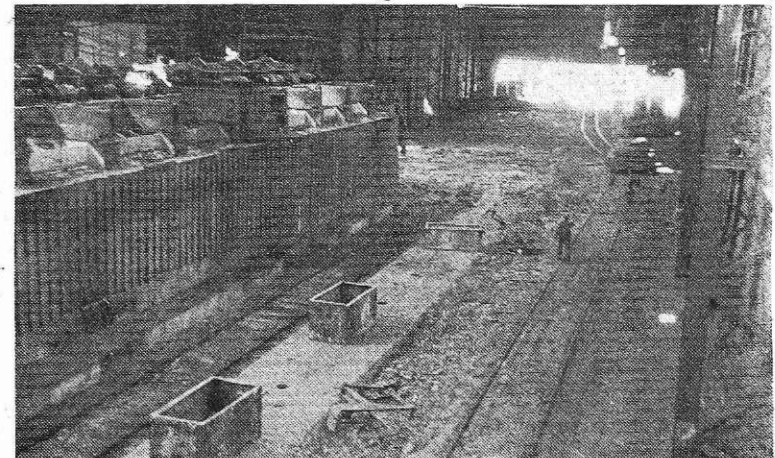
Delegati so posebno pozornost posvetili obravnavi poročila o uresničevanju družbenega plana Jugoslavije, Slovenije in občine Jesenice z gospodarskimi gibanji v letu 1981 (skupna seja vseh treh zborov). Dodatna pojasnila in informacije je podal Boris Bregant, podpredsednik poslovnega odbora Železarne. Pri tem je predvsem poudaril, da bo za področje naložb skupščina SRS sprejela precej stroge ukrepe z opredeljenimi kriteriji, katerim ustreza tudi naložba Železarne v jeklaro 2. Omenil je, da podatki v poročilu temeljijo na petmesečnih poslovnih rezultatih, polletno poslovno poročilo Železarne pa kaže, da plana sicer nismo v celoti dosegli, vse

TOZD pa so poslovale brez izgube. Produktivnost je v nekaterih temeljnih organizacijah precej porasla, v ostalih pa se je zmanjšala.

V razpravi, v kateri sta sodelovala Pančur in Avsenik, je bilo poudarjeno, da je treba naložbe, ki so v zaključni fazi, čimprej realizirati.

Konferenca delegacij je na koncu sklenila, da je treba o uspehih in problemih ter prizadevanjih delavcev v TOZD in delovnih skupnostih Železarne poročati tako na seji občinske kot tudi republiške skupščine.

V zvezi z gradivom za 39. sejo ZZE skupščine občine Jesenice pa konferenca delegacij ni imela pripomb. Dž. Č.

Hladnega vložka pred globinskimi pečmi v valjarni bluming-štel ni več (Foto S. Kokalj)

KONFERENCA DELEGACIJ ZA SKUPŠČINO SIS ZA VZGOJO IN IZOBRAŽEVANJE

V četrtek, 27. julija, je bila 17. seja konference delegacij za skupščino SIS za vzgojo in izobraževanje. Prisotnih je bilo le sedem od 23 možnih delegatov.

Konferenca delegacij je predlagala, naj seje skupščine SIS (tudi izobraževalne skupnosti) ne bi bile v času letnih dopustov, ker je težko zagotoviti sklepčnost. Gradivo za 17. sejo izobraževalne skupnosti bi lahko obravnavali tudi septembra.

K poročilu občinske volilne komisije o izidu referenduma za uvedbo samoprispevka v občini Jesenice je konferenca delegacij ugotovila, da je bil referendum izveden v takšnem času, ko je že precej volilcev odsotnih zaradi letnih dopustov. Menila je tudi, da nekateri niso prišli na referendum z izgovorom, da bi s prispevkom prizadeli svoj standard.

Konferenca delegacij na predlagani program dela obeh zborov skupščine v drugem polletju 1981 ni imela nobenih pripomb.

Z analizo izvajanja družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985 v letu 1981 in poročilom izvršnega sveta skupščine SR Slovenije se je konferenca delegacij strinjala.

Na 17. sejo skupščine izobraževalne skupnosti Jesenice je konferenca delegacij delegirala osem delegatov.

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje - Dž. Č.

TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČ

področje	zaloge EČP md
ZDA	180
Sovjetska zveza	165
LR Kitajska	99
Zahodna Evropa	91
Vzhodna Evropa	
(brez Sovjetske zveze)	46
Avstralija	36
Južna Afrika	33
Kanada	15
Srednja in Južna Amerika	4
Ostala Azija	17
Svet	686

Podatki o tabeli kažejo, da so največje zaloge premoga na severni polobli. Samo v Severni Ameriki, Zahodni in Vzhodni Evropi ter LR Kitajski je 87 % vseh svetovnih zalog. Majhne ugotovljene zaloge v državah južne poloble ne dokazujejo samo določene geološke posebnosti, temveč so tudi posledica slabo razvite razvojne dejavnosti na področju ugotavljanja novih zalog premoga. Med celotnimi, danes znanimi svetovnimi zalogami, ki jih je danes možno tehnično in ekonomsko izkoriščati, je 20 % zalog na dnevnem kopu in 80 % pod zemljo.

Leta 1979 je bilo v svetu nakopano 2.792 milijard ton črnega in 952 milijard ton rjavega premoga. Države, ki so ga nakopale največ, so našteje v naslednjih razpredelnih.

ČRNI PREMOK

Država	Milj. ton
ZDA	665
LR Kitajska	663
Sovjetska zveza	554
Poljska	200
Velika Britanija	121
Indija	105
Južno afriška republika	96
Zvezna republika Nemčija	93
Avstralija	84
Češkoslovaška	29
Kanada	28
Svet	2.792

RJAVI PREMOK

Država	Milj. ton
NDR	255
Sovjetska Zveza	165
Zvezna republika Nemčija	96
Češkoslovaška	96
Jugoslavija	42
Poljska	38
ZDA	27
Avstralija	32
Svet	952

Iz tabele vidimo, da so nakopali v ZDA, LR Kitajski in sovjetski zvezi več kot dve tretjini celotne količine črnega premoga. Na Poljsko, Veliko Britanijo, Indijo in Zvezno republiko Nemčijo odpade 20 % celotne proizvodnje. Te dežele so tudi največji porabniki premoga.

V obdobju let 1970 in 1979 je naraščala svetovna proizvodnja črnega premoga v povprečju za 2,8 % letno. Največ so k tej rasti proizvodnje prispevale LR Kitajska, ZDA, Sovjetska zveza in Poljska. Medtem ko je v ZDA proizvodnja po letu 1975 bistveno narasla, je v državah evropske gospodarske skupnosti po letu 1960 stalno padala.

Tudi proizvodnja rjavega premoga je v obdobju 1970 do 1979 naraščala, vendar le z 2 % stopnjo, ki je za 0,8 % nižja kot pri črnem premogu. Največjo proizvodnjo so dosegle vzhodnoevropske socialistične države in Zvezna republika Nemčija. Nemška demokratična republika ima pri tem z okrog 27 % daleč prvo mesto na svetu. Jugoslavija je pri proizvodnji rjavega premoga na petem mestu.

V nasprotju z rjavim premogom je svetovna trgovina s črnim premogom zelo razširjena in ima med primarnimi nosilci energije največji svetovni gospodarski pomen. V spodnji tabeli je v milij. tonah prikazan svetovni izvoz črnega premoga posameznih dežel v letu 1979:

DOPIŠUJTE V ŽELEZARJA

država	milj. ton
ZDA	62
Poljska	43
Avstralija	40
Zvezna republika Nemčija	31
Sovjetska zveza	30
Južnoafriška republika	22
Kanada	14
Ostali	21
Skupaj	263

Potrebe Japonske po črnem premogu krijejo predvsem: ZDA, Avstralija in Kanada ter iz Evrope predvsem: Francija, Italija, Zvezna republika Nemčija in Poljska. Od skupne količine 263 milj. ton črnega premoga v svetovni zunanji trgovini odpade 87 milij. ton na medsebojne dobave v okviru gospodarskih blokov evropske gospodarske skupnosti, SEV in ZDA - Kanada. Ob upoštevanju celotne svetovne proizvodnje črnega premoga odpade na svetovno trgovino samo šest odstotkov skupne količine, medtem k pri nafti kar 55 %. Ta velika razlika gre predvsem na račun tega, da črni premog s svojo ceno ni bil konkurenčen nafti. Pri trgovski količini črnega premoga odpada dve tretjini na premog za koksiranje in ena tretjina za potrebe termoelektrarn.

TRAJANJE SVETOVNIH ENERGETSKIH ZALOG

Strokovnjaki delijo svetovne zaloge nafte, zemeljskega plina in premoga na dve vrsti. Prve so znane zaloge, ki jih je tehnično in ekonomsko možno izkoriščati, medtem ko so druge geološko možne in so le-te v primerjavi z znanimi zalogami količinsko znatno večje. Leta 1979 znane zaloge nafte bi ob nespremenjeni porabi, kot je bila dosežena v tem letu, zadostovale za 29 let, zemeljski plin za 48 let in premog za 245 let. Geološko možne zaloge pa bi zadostovale pri nafti 483 let, zemeljskem plinu 156 let in premogu celo 3.660 let.

Seveda pa bo treba te zaloge šele odkriti in ugotoviti, če je njihovo izkoriščanje tehnično in ekonomsko sploh mogoče.

SEMENJ V BISTRICI

»Po ustanovitvi OF in napadu Nemčije na Sovjetsko zvezo je prve sestanke v zvezi z organizacijo uporabe vodil Jaka Bernard. Sestanki so bili v gozdniški Tibernici, ki leži med Ribnim in Koritnim, na Dindolu in pod Pečmi. Govorili so o formiranju diverzantskih skupin, zbiranju orožja, streliva, sanitetnega in drugega materiala ter pridobivanju članov OF.

Sklenili so, da bomo opozorili vse, ki so se nagibali na nemško stran, da bodo kaznovani s smrtjo, če bodo sodelovali z okupatorjem.

»Z nalogo, da ustanovi odbore OF in druge njene organe, je na teren najprej prišel Janez Janša-Marolt iz Ribnega, za njim pa Gabriel Ferjanc-Skorec, ki ima največ zasluga za ustanovitev odborov. Vsi vaški odbori so bili ustanovljeni leta 1943.

Oglejmo si, kako so bile razdeljene posamezne funkcije, ker iz le-teh spoznamo obliko vaške organizacije.

Ribno-Rateče: sekretar partijske celice Andrej Pouštin; sekretar odbora OF Ivan Vidic; načelnik vaške narodne zaščite Lepold Koselj; odgovoren za delo gospodarske komisije Miha Poljanec; odgovorna za narodno pomoč Franc Valant in Jakob Vidic; odgovoren za agitacijo in propagando Janez Dežman; odgovorni za delo AFŽ (SPŽZ - Slovenske protifašistične ženske zveze) Ivana Mulej in Ivana Dežman; za SKOJ Pavla in Mojca Dežman.

Bodešče-Birma: sekretar partijske celice Jakob Arh; sekretar odbora OF in gospodarske komisije Franc Potočnik; za narodno zaščito in agitacijo ter propagando Alojz Toman; Milka Toman in Julija Arh za AFŽ in Marija Črv za SKOJ.

Tako so si razdelili delo in odgovornost tudi v drugih vaseh. Iz štirih vasi sedanje krajeve skupnosti Ribno (Ribno, Bodešče, Koritno in Selo) je bilo 148 aktivnih borcev NOV in partizanskih odredov Slovenije, aktivno je za OF delalo 580 vaščanov. Če izzamemo otroke, lahko rečemo, da so skoraj vsi razen nekaterih prispevali svoj delež k osvoboditvi. Šestdeset borcev in aktivistov je padlo v bojih ali pa so svoja življenja končali kot talci ali v taboriščih.

Danes je morda težko verjeti, je pa le res, da so leta 1944 in 1945 kmetje iz Ribnega in okoliških vasi s konji vozili hrano in drugi material za enote 9. korpusa (za brigade) daleč čez Jelovico v Selško dolino, tam pa so jo preložili na druge voze in tamkajšnji vozniki so jo odpeljali naprej čez Blegoš na Primorsko.

Za partizansko vojsko so kmetje iz Ribnega in okolice dali: 232 glav goveje živine, 61 prašičev, 2 konja, 45 ovac in več deset tisoč kg hrane.

Nemci so vaščanom oropali: 69 glav goveje živine, 7 konj, 35 prašičev in 16.000 kg živeža. Odnegli so približno 700 kosov kmetijskega orodja in 150 oblek. Februarja 1944 so Nemci požigali senike v Taležu in Jelovici. Mesec pozneje so podrl vse tri mostove čez Savo Bohinjko: v Ribnem, v Bodeščah in na Selu. 19. junija 1944 so na Selški planini na Jelovici požgali 27 staj in v Taležu še 30 senikov. Vse to je bila last Ribnanov in okoličanov. Ribno z okolico je dalo mnogo junakov narodnoosvobodilnega boja. Nepozabni bodo ostali bratje Bernard: Jože, Jaka in Ivan, sinovi z velike kmetije na Koritnem.

Jože Bernard je bil predvojni komunist, sicer pa delavec. Omenil sem že, da so ga kot talca 4. septembra 1941 ustrelili v Lescah, ko je bil star 39 let. Zapustil je ženo in štiri otroke, ki so morali v izgnanstvo.

Jožeta Bernarda prištevajo k žrtvam svoje krajeve skupnosti Ribnani in Leščani. Prvi zato, ker se je rodil v Koritnem, drugi pa, ker je stanoval v Lescah, toda zelo blizu Koritnega. Stanoval je na levem bregu Save pri blejskem mostu ob glavni cesti Bled-Lesce. Sava je bila in je ostala meja med nekdanjima občinama in sedanjimi krajevnimi skupnostmi Lesce, Bled in Ribno.

Ribnani pravijo: »Kaj zato, če je Jože Bernard stanoval le nekaj metrov od naše krajeve skupnosti na leščanski strani? Naš je!« Tako je mrtvi Jože Bernard po vojni dobil domičil v dveh sosednjih krajevnih skupnostih.

Jaka Bernard je bil na začetku vojne star 33 let. Naredil je srednjo tehniško šolo gradbene stroke in postal gradbenik. Prevzemal je dela

za zidavo raznih objektov in je imel svoje delavce, zidarje in tesarje. Pri njem je bil zaposlen Jože Saksida, eden Jakovih ožjih sodelavcev pri organiziranju raznih protiokupatorskih akcij.

Jaka je bil organizator mnogih protinacističnih akcij na Bledu in v blejski okolici. Organiziral je tiskanje in trosenje letakov po Bledu poleti 1941 (kar so opravili blejski mladinci), nemčurjem je pisal grozilna in svarilna pisma, organiziral je likvidacijo izdajalcev in požig žage na Lipnici pri Radovljici.

Zaradi izredne hrabrosti je postal komandir 2. čete Cankarjevega bataljona in se je v dražgoški bitki izkazal sposobnega vojaškega poveljnika.

Devetega februarja 1942 je Jaka prišel v Oblakovo hišo na Stirniku v Selški dolini. Zaradi izdaje so nemški policisti, ki so prišli iz bližnje Golice, precej pijani, obkolili hišo. Jaka je zbežal po grapi navzdol, vendar ranjen ni mogel po globokem sengu uiti nemškim vojakom, zato se je sam ustrelil. Po vojni je bil razglašen za narodnega heroja.

Ivan Bernard je bil aktivist od leta 1941, v partizanih pa je bil le dva meseca, od julija do 24. avgusta 1942, ko je padel, star 29 let.

Družina Grilec, po domače Smrekarjeva iz Ribnega, je dala tri junake, sinove: Franca, Maksa in Janca. Vsi trije, posebno prva dva, so bili organizatorji upora v ribnanski okolici. Vojno je preživel le Maks, ki je bil spomeničar in je pred nekaj leti umrl.

Janec je odšel v partizane marca 1942 in je padel na Gorjancih 22. oktobra istega leta.

Nekaj več je treba povedati o tretjem bratu, kolikor jih je poleg sestre Julije pri Smrekarjevih bilo.

Franč Grilec-Brinar je bil star 30 let, ko se je začela vojna. Bil je čevljarški mojster na Bledu, naravno inteligenčen z izrednim poslušom za presojo, kaj je prav in kaj ni. Bil je med prvimi organizatorji upora v domači okolici. Doma je risal, pisal in raznoževal letake, ki so jih mladinci trosili po Bledu in blejski okolici. 10. julija 1941 je odšel k partizanom na Jelovico.

Spomladi 1942. leta si je Brinar kar sam z britvico porezal zmrznjene prste na nogah. Ko se je za silo pozdravil, je kot član okrožnega odbora OF Jesenice hodil ilegalno, opirajoč se na palico, po vaseh in na njegovo pobudo je na stotine fantov odšlo v partizane. Nemci so nanj razpisali nagrado. Padel je na poti v škojeloško okrožje 3. maja 1944, zadet od domobranskih krogel.

Pri Koseljevih, po domače pri Štefkovih v Bodeščah, je bilo deset otrok: šest sinov in štiri hčere. V partizanih je bilo šest bratov in dve sestre. Smrtna kosa vojne vihrje jih je razkrala z matematično natančnostjo. V partizanih so padli trije bratje in sestra (Jakob, Tine, Ivan in Angela), iz gozdov pa so se vrnili prav tako trije bratje in sestra: Jože, Tone, Stanko in Ivanka. Iz te družine je bil Ivan (Janez) Koselj poleti 1942. leta določen v skupino najboljših gorenjskih kurirjev (vodilcev), ki so kot vodili vodili enote druge grupe odredov po Gorenjski.

(KONEC odlomka iz knjige Jožeta Vidica: SEMENJ V BISTRICI.)

Klemencu pripovedi ni in ni bilo dovolj. Ko Nanko ni mogel povedati nobene nove stvari o policistu, je pripovedoval o bojih. Klemenc je postajal vse bolj živčen. Stresal je z rameni, cmakal z usti, dokler ni vzburjen povedal:

»Ti si, ali prekleto dober partizan ali pa največji lažnivec, kar jih je. Tako čudno pripoveduješ.« Nenadno je Klemenc notranji vzgib pogal s stola. Z dlanjo se je udaril po čelu. Srečen je kričal: »Se mi je že posvetilo — korajžen si ko hudič. Saj nič ne napihuješ. Imam te na sumu, da raje poveš manj kot preveč. Ti pa še kar priidi. Kadarkoli. Lahko ob opolnoči in rečeš: Klemenc, z mano, imam nujen opravek.« S tabo — precej! In če bo to zadnje, kar bom opravil na tem zagajžlanem svetu. Na drugem pa, bomo že nekako. Če je, slabši ne more biti. Vsaj zame.«

Zagovorili so se in Nanko se je šele proti jutru vračal v taborišče. Obesil je mokro bluzo na vejo, jo zaklonil in se potlej tiho približeval ležišču. Hrast ga je zaslišal. Na vprašanje, kako je opravil, se je zlagal, da je našel na policista in potlej do kmeta ni utegnil. Približna resnica, ki pa sekretarju ni bila všeč. Še dolgo mu je očital, da ni dovolj previden, spreten, zavzet in le napol opravlja odgovorne naloge.

Nanko je želel s policijsko bluzo presenetiti Bredo. Hotel jo je obleči tik pred obiskom. Vendar se je že razvedelo, da je partizan ustrelil policista. Hrast, ki je sprva osupnil ob novici, je precej uganil, kako se je zgodilo. Uperil je kazalec proti Nanku, kot da je to nezmotljiva smer.

»Ti si ubil policista! Samovoljno, nisi me obvestil, kaj nameraš. Brez odobritve!« je začel očitati Hrast. Spretno je krotil razburjenje. Ni kričal, zato pa je bila v utišnem glasu jeza še poudarjena. »Kako si ti zamišljaš naš boj? Veš, kaj si ti, Nanko? Anarhist! Človek, kvazi revolucionar, ki hoče vso svobodo le zase, drugo mu ni mar. Počne, kar je njemu najbolj po volji.«

»In kaj je tako narobe, če sem ubil policista? Ljudje si želijo, da bi padali tudi Nemci. Radi bi o tem slišali, še raje videli mrtve,« je trmastov ugovarjal Nanko. »V partizane sem se prišel bojevat.«

VINKO TRINKAUS

(ODLOMEK IZ ROMANA)

UPORNIKI

20

»Samo to,« ga je ostro zavrnil Hrast. »Drugega ne razumeš. Ne pomisliš, da se bo zdaj policija zganila, gestapo bo vohljajal za nama in nam pošiljal na vrat raztrgane. Povsod naju bo gestapo sledil, tako da ne bova imela mirnega trenutka.«

»Meni to ustreza. Tako tudi razumem naš boj. Vzemirjati sovražnika, mu dokazovati, da nikjer ni varen. Ustreliti, kjer se le pokaže najmanjša možnost. To kljub žrtvam, mrtvim, budi upanje, da bomo naposled zmagali.«

Hrast teh misli ni mogel ovreči. Kot je sklepal Nanko po Hrastovem obnašanju, jih tudi ni sprejemal. Se razvidneje je bilo to naslednje dni. Hrast se je tako ni veliko pogovarjal z njim. Odkar je Nanko naštel, zakaj je ustrelil policista, je spregovoril samo najnujnejše.

Nanko si je oblekel posušeno bluzo. Kako čudno so ju poslej ljudje sprejemali? Vsi, ki so prihajali iz Zagorja, so bili navdušeni. Pripovedovali so o jezi Nemcev, slabi volji njihovih podreptnikov, o pogrebu, ki so ga skušali Nemci prikazati kot žrtev banditov. Neverjetno veliko ljudi je prav veselo pospremlilo policista na zadnji poti. Ane Marije na pogrebu ni bilo. Kot je povedala Polanka, je dekle hudo zbegano, prestrašeno. Prej je bila neprestano na cesti, zdaj gre le v službo, potlej čepi doma.

»Ni povedala, kdo je ustrelil policista?« je vprašal Nanko. »Ne vem. Lahko da je, morda ni? Po Zagorju govorijo, da jih je bilo več in da so bili dobro oboroženi.«

Drugeče je bilo pri nekaterih kmetih. Niso mogli skriti strahu, ko so zagledali Nanko v lepi policijski bluzi. Še vprašati niso upali, če je on ustrelil policista. Najbolj pogumni so rekli, da hrane ne dajo, lahko pa jo vzameta. Seveda so bili njihovi čvrsti sodelavci veseli. Še to so dodajali, kako radi bi videli, da bi naposled neke v bližini krepko našli Nemce. »Ne eden, več mrtvih! Vojaki! Vojaki!« so govorili. Hrast ga je obljubljal, ko bo teren dovolj pripravljen, da se bo lahko dalj časa na tem področju zadrževala večja vojaška enota. Do takrat pa organizacija, odbori.

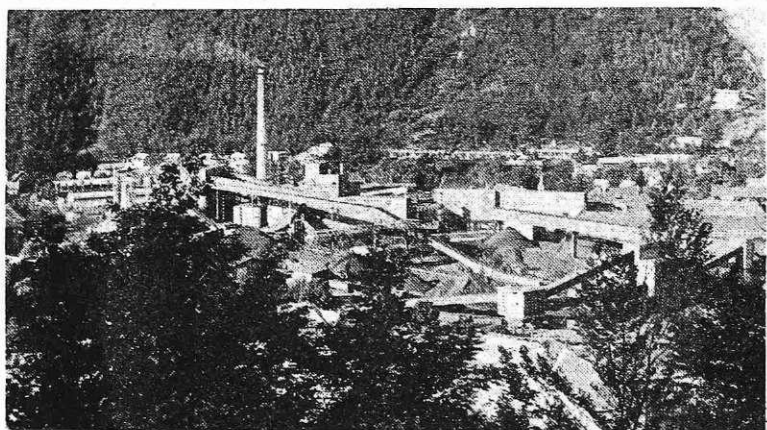
Kako me bo sprejela Breda, je premišljal Nanko, ko sta se spuščala po travniku proti Makovčevi domačiji. Vesela bo, to je vedel. Zanimale pa so ga podrobnosti.

Nanko je opazil, kako vsi pogledi izza mize potujejo do bluze in se ob njej zaustavljajo. Hrastu so le odzdravili. Nanko je vzel iz žepa vojaško knjižico in jo zagnal pred Andraža:

»Govoril si, da padajo le Slovenci. Tole si lahko spraviš za spomin. Od nemškega policista je.«

Andraž ni upal stegniti roke. Z grozo je strmel v knjižico. Breda se je razposajeno hihitala. S posebno privoščljivostjo je premerila brata.

(nadaljevanje)

Jesenška razglednica (Foto I. Kučina)

ANICA AŽMAN

恭賀新禧

18

KAM, KITAJSKA

Potem je povzel besedo kitajski vodič Čak: »Tovariš Tito je mnogo naredil za naše skupno sodelovanje. Hua Guo Feng je bil že dvakrat v Jugoslaviji, jaz štirikrat. Tudi mi smo zadovoljni, da smo vam lahko čim več pokazali in da ste dobili bežen vtis o življenju pri nas. Povejte drugim, naj pridejo, vsak bo dobrodošel, vsak bo prijateljsko sprejet, kajti Kitajska in Jugoslavija imata veliko skupnih interesov.«

Kako bomo prišli domov, nismo vedeli, ker je JAT let odpovedal. Peljali smo se zato s švicarsko letalsko družbo. Pospremili so nas do mednarodnega letališča, kjer smo se ob prisrčnem stisku rok in s solzami v očeh razšli. Ob 17.30 popoldne pa smo poleteli proti Bombayu.

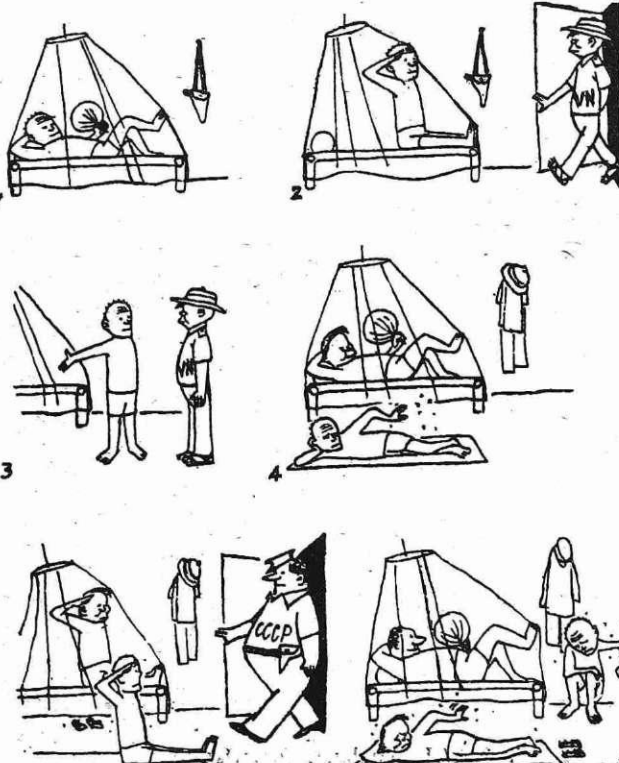
Vožnja do Bombaya je trajala 37 minut. Zunanja temperatura je bila 25 stopinj. Izstopili nismo.

Bilo je med 30. in 31. decembrom. Blizalo se je Novo leto. Vsak potnik je dobil za spomin kitajske palčke in sliko z vejico oljke. Vejica oljke je simbol miru in prijateljstva po vsem svetu. Kitajci so svojim pesnikom darovali vejico oljke, enako tudi Grki pri olimpijskih igrah. Pri Rimljanih pa je veljalo geslo: če se hočeš dobro počutiti, pij vino in se maži z olivnim oljem.

Iz Bombaya smo leteli do Aten še sedem ur in deset minut, iz Aten do Genove dve uri in 40 minut, do Zürich pa še 30

minut. Švicarske stevardese so se trudile, da smo bili čimbolj zadovoljni, nas pa je le skrbelo, kako bomo spet prišli domov. Vprašala sem stevardeso, če bomo lahko pristali na

— Von Fang Cheng

švicarskem letališču, pa mi je odgovorila, da pri njih ni zaprtih letališč, ker imajo precizne instrumente in odlično povezavo.

Izstopili smo v Zürichu, se okrepčali in odpočili v hotelu Holiday — Inn. Po kosilu smo spet odšli na letališče in poizkušali srečo. Avion bi moral odleteti proti Beogradu ob 15. uri, pa ga še iz Beograda ni bilo. Vsake pol ure so nas obveščali o odhodu. Še vedno so vsa jugoslovanska letališča zaradi slabega vremena zaprta, je sporočal zastopnik JAT, razen ljubljansko.

Ob pol šestih se nam je nasmehnila sreča. Odleteli smo in pristali na Brniku. Izstopili so morali vsi potniki, ker avion ni peljal dalje. Ene je avtobus odpeljal v Zagreb, drugi so morali na vlak proti Beogradu. Skoraj neverjetno; ob pol šestih sem bila še v Zürichu, ob pol deveti uri pa že doma v kuhinji na Jesenici. To pot je šlo vse kot po maslu.

Doma sem dneve in dneve prebirala kitajske prospekte, revije in časopise. V tedniku Pekinski razgledi sem zasledila še to obvestilo s karikaturjo.

POSEBNE VEZE MED VIETNAMOM IN LAOSOM

Vietnam je poslal v Laos 60 tisoč vojakov. To je še enkrat več, kot jih Laos sploh ima. Vse važne strateške točke nadzorujejo Vietnamci. Tudi Sovjetska zveza je v Laosu naredila radarske in elektronske naprave ter raketne postaje. Vietnamske čete so ob reki Mekong. To je mejna reka med Laosom in Tajsko. Laoski vojaki morajo biti pokorni vietnamskim. Vietnam je prisilil Laos na prijateljstvo in skupno sodelovanje. Kako na to gledajo, je razvidno iz karikature.

Tednik Pekinski razgledi izhaja v nemškem, angleškem, francoskem, španskem, japonskem in arabskem jeziku.

Za konec še tole:

Ime Kitajska označuje v duhovnem pomenu umetnost in kulturo visoke moči in visokega ranga, dolgo življenje in nezlomljivo življenjsko silo.

Kitajska je podarila svetu veliko: porcelan in svilo, lak in papir, čaj, modrost, poezijo in izkušnje. Vsak jo občuduje in hvali. Mnogi jo ljubijo, ima pa tudi nasprotnike. Težko si ustvarimo predstavo o njej. Kako malo o njej vemo, kako majhno je spoznanje in koliko je še skritega v odkritjih.

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

V spomin na 5. avgust 1941, ko je bil na Jelovici ustanovljen Cankarjev bataljon, slavi ta dan vsako leto praznik občina Radovljica. Razen številnih kulturnih in športnih prireditev, ki so se zvrstile pred praznikom in po njem, je bila osrednja svečanost na slavnostnem zasedanju vseh treh zborov občinske skupščine 5. avgusta v dvorani republiškega centra obrambnega usposabljanja v Poljčah. Svečanosti so se udeležile tudi delegacije pobratenih občin Brus, Buje in Svila jnac, prvoborci in gostje iz gorenjskih občin. Ob tej priliki so podelili občinska priznanja zaslužnim posameznikom in organizacijam ter knjižne nagrade 25 odličnikom letos zaključenega osemletnega šolanja.

Izvršni svet OS Radovljica se je na 153. seji 28. julija seznanil z informacijo komiteja za družbeno planiranje in gospodarstvo o izvajanju politike cen v prvi polovici leta 1981, o programu izvajanja politike cen iz občinske pristojnosti do konca leta 1981 in sprejel predlog sklepa o soglasju k cenam stanarin, najemnin, oskrbnin in komunalnih prispevkov. Na seji so obravnavali tudi več predlogov za odobritev izjemnih lokacij posameznim prosilcem ter nekatere stanovanjske zadeve.

Na julijaki seji izvršnega sveta OS Radovljica so sprejeli zaključno poročilo splošnega anonimnega republiškega natečaja za urbanistično in arhitektonsko zasnovo centralnega območja mesta Radovljica. Natečaj je bil po oceni žirije uspešen. Od 24 predloženih elaboratov je žirija izbrala šest. Trije so bili nagrajeni, trije pa bodo odkupljeni. Noben elaborat, tudi prvonagrajeni, pa nima po mnenju žirije zajetih vseh določenih elementov, zato bo posebna delovna skupina ob upoštevanju naknadnih pripomb in dopolnil pri končni izdelavi dokumentov spremljala nadaljnjo obdelavo projekta in njegovo izvedbo. Nagrajeni izdelki so bili razstavljeni zadnji teden julija v stavbi stare šole »Čebelica«.

V prvem polletju 1981 je gospodarstvo radovljiške občine povečalo izvoz za 4,9 %, vendar se je zmanjšal izvoz na konvertibilna tržišča v zahodne dežele za 4,7 %. Delež konvertibilnega izvoza se je s tem zmanjšal za okoli 7 %. Zmanjšanje izvoza je posledica sezonske prodaje, vendar pa tudi delno zaradi manjšega povpraševanja. Izvozniki kljub temu upajo, da se bodo z večjim prizadevanjem do konca leta uspeli približati planiranemu povečanju izvoza.

Osme avgusta mineva 40 let, ko je v neposredni bližini svojega doma v Nomenju v spopadu z Nemci padel znani bohinjski revolucionar in organizator vstaje, predvojni komunist Jože Ažman. Bil je prva okupatorjeva žrtev v Bohinju. Zaradi velikih zaslug, ki jih je imel Jože Ažman za predvojno revolucionarno delo in pri organizaciji vstaje, so po njemu ob navzočnosti predsednika Tita poimenovali 1979. leta zgrajeni družbeni dom v Bohinjski Bistrici. Obletnice smrti pa se v Bohinju tokrat niso spomnili?

V KS Zasp so letos že petič slavili krajevni praznik v spomin na 5. avgust 1941, ko je domača partizanska trojka Franc Primožič, Anton Terseglav in Janez Ambrožič razstrelila cevovod hidrocentrale Piškovca. Svečana seja skupščine KS in DPO ter sočasna proslava 75-letnice gasilskega društva Zasp je bila v nedeljo, 2. avgusta. Ob tej priložnosti so odprli nov gasilski dom. Svečanosti so se udeležili tudi gostje iz pobratene KS Podzemelj iz Bele krajine ter gasilsko zastopstvo iz Jesenic in Trzica. Na svečani seji so podelili bronaste znake in

priznanja OF trem zaslužnim krajanom, starosta Zaspiskih kulturnih delavcev Marjan Kraigher pa je prejel red zaslug za narod.

Na slavnostni seji republiškega odbora ZZB NOV Slovenije v počastitev dneva vstaje slovenskega naroda 21. julija v Ljubljani so podelili številnim zaslužnim borcem, organizacijam in društvom najvišja priznanja ZZB NOV Jugoslavije. Plaketo ZZB NOV Jugoslavije sta iz radovljiške občine prejela Manca Filipič iz Radovljice in Vinko Repe iz Gorij.

Letošnji krajevni praznik 28. julij, ki ga slavijo v Lescah v spomin na ta dan 1941. leta, ko je odšla prva skupina 14 domačinov v partizane, so počastili 28. julija s slavnostnim koncertom domače godbe na pihala na Šobcu. Drugih prireditev tokrat niso pripravili.

Po sklepnih podatkih statistične službe Slovenije iz leta 1980 je med 60 slovenskimi občinami radovljiška občina po zmogljivosti turističnih ležišč na drugem mestu takoj za občino Piran, po številu gostov pa celo pred njo, vendar zaostaja glede števila nočitev. Lani je bilo v radovljiški občini na voljo 13.304 ležišč, v Piranu pa 14.703; radovljiško občino je obiskalo 293.593, piransko pa 240.002 gostov; nočitev v piranski občini je bilo 1.497.398, v radovljiški pa 1.072.468. To pomeni, da je gost prebival v piranski občini povprečno 6,2 dneva, v radovljiški pa le 3,7 dneva.

Po analitičnih podatkih, ki so jih zbrali v LIP Bled - TOZD Rečica o nadurnem delu, za katerega je družbeni pravobranilec samoupravljanja dal pobudo za zmanjšanje, so ugotovili, da se je v prvih štirih mesecih letos zmanjšalo število od 2382 lanskega leta v tem času na 1857 ur. To je le še 0,97 % vseh opravljenih ur. Delavski svet TOZD je sklenil, da se najdejo možnosti nadaljnjega zmanjšanja nadurnega dela, vendar pa je presodil, da ga povsem ne bodo mogli odpraviti zaradi nujnih vzdrževalnih del, ki se ne morejo opraviti v rednem delovnem času.

Elan Begunje se je letos z velikim uspehom predstavil širši javnosti s svojim najnovejšim plastičnim čolnom »T-245«, ki ga je pred kratkim razkazal tudi novinarjem slovenskih časopisnih hiš. To je majhen čoln, dolg 2,40, širok 1,125 metra. Ker tehta le 40 kg, je izredno primeren za rekreacijo in ribarjenje. Prevaža se lahko na strehi avtomobila, zanj pa ni potrebno voziščno dovoljenje in ne registracija. Cena zanj je za zdaj 12.500 din, nakup pa je možen s posojilom s 40 % pologom. Letos bo TOZD Plastika izdelala 500 teh čolnov, za katere je veliko popraševanje doma in na tujem.

Iniciativni odbor za ustanovitev Turistične zveze občine Radovljica, ki ga je na pobudo koordinacijskega odbora za družbene organizacije in društva imenovalo predsedstvo OK SZDL Radovljica, je konec junija obravnaval predlog sklepa o ustanovitvi občinske turistične zveze in osnutek njenega statuta. Celotno gradivo je iniciativni odbor posredoval v razpravo vsem enajstim turističnim društvom v občini, o njem pa bodo razpravljali tudi v DPO in KS, v katerih imajo svoja turistična društva. Razprava bo sklenjena do septembra, ko bodo sklicali ustanovno skupščino Turistične zveze Radovljica.

Samoupravna stanovanjska skupnost Radovljica si je za osnovni cilj v tekočem srednjeročnem obdobju od 1985. leta postavila nalogo zgraditi 1.110 novih stanovanj. Od teh bo 709 v družbeni usmerjeni ter 401 v zasebni izgradnji. Iz sredstev družbene pomoči - solidarnosti načrtujejo izgradnjo 120 stanovanj. Poprečna stanovanjska površina v družbenih stanovanjih bo 52, v zasebnih pa do 140 kvadratnih metrov.

Predsedstvo občinskega odbora ZZB NOV Radovljica je potrdilo program obnove spomenikov NOB v 1981. letu. Med najpomembnejše naloge spada obnova spomenika žrtvam nacistov v Srednji Radovni. Spomenik in ruševine bodo obnovljene za obletnico požiga vasi septembra. Spomenik in ruševine na Mošenjski planini bodo obnovili prihodnje leto, ko bodo pripravljene načrti. V akciji obnove bo sodelovala tudi delovna brigada radovljiške mladine.

Med izredno delavna planinska društva, ki se lahko ponaša s stoletjem bogato tradicijo in velikimi organizacijskimi in vzgojnimi uspehi ter skrbijo za gorske poti in objekte sodi Planinsko društvo Bohinjska Bistrica. Vanj je včlanjeno 533 članov, od tega 199 žensk. V alpinističnem odseku deluje 10 planincev in dve planinki. Zelo aktivni so tudi v prirejanju razstav in kulturnih prireditev, posebno pomembno vlogo pa imajo v pripravi na SLO.

Krajevna organizacija Rdečega križa Lesce z okoli 1500 člani sodi po vzorni organiziranosti in uspešnih akcijah med najboljše v občini. Razen solidarnostnih akcij zbiranja denarnih prispevkov, oblačil, obutve ter vsakoletnega zbiranja papirja, samostojno organizirajo redno usposabljanje svojih članov. Lani so izvedli tečaj za nego starostnikov na domu, letos pa 20-urni tečaj prve pomoči. V juniju je KO RK Lesce obiskala 18-članska delegacija predstavnikov RK neuvrčenih dežel in osvobodilnih gibanj. Z zanimanjem so si ogledali prostore in se seznanili z dejavnostjo RK, za katero so izrekli zelo pohvalne besede.

Matična knjižnica A. T. Linhart v Radovljici je zaradi velikih podražitev in manjšega dotoka knjig iz Kulturne skupnosti Slovenije v prvih šestih mesecih 1981 povečala zalogo le za 1359 knjig, lani v tem času pa za 1712 knjig.

V avli Festivalne dvorane na Bledu razstavlja svoja dela akademski slikar Pavel Florjančič. To je letos že tretja razstava po programu poletne galerijske dejavnosti likovne sekcije KUD Bled. Otvoritev razstave je bila 24. julija, na ogled pa bo do 14. avgusta.

Na dan vstaje slovenskega naroda 22. julija je Partizanski taborniški odred Dobra volja iz Ljubljane v sodelovanju z bohinjskimi športnimi delavci organiziral letos že 7. tek okoli Bohinjskega jezera na 12 km dolgi progi. Nastopilo je 224 tekmovalcev v 11 starostnih kategorijah.

V počastitev praznika občine Radovljica je šahovski klub Murka iz Lesc v nedeljo, 2. avgusta, dopoldne organiziral v turističnem šotorišču Šobec vsakoletni množični hitropotezni turnir. Nastopilo je 54 štirčlanskih moštev šahistov iz Slovenije in drugih krajev Jugoslavije ter tujcev.

Na 30. državnem prvenstvu v balinanju dvojic, ki je bilo julija v Ljubljani, je med 16 pari iz Jugoslavije zasedla odlično drugo mesto, za las pa zgrešila prvo, ki sta ga osvojila člana BK Dubrovnik, radovljiška dvojica Jože Rebec in Janez Humerca. Njuna uvrstitev je doslej največji uspeh radovljiških balinarjev.

V soboto, 1. avgusta, je bila na Bledu doslej najbolj množična plavalna prireditev. Na plavalnem maratonu se je v okviru akcije »Brazde vzdržljivosti« za lovoriko RTV Ljubljana »Kavelci« in »Korenine« na 2 km dolgi progi od Zake do hotela Park v jezerski vodi pomerilo kar 232 plavalcev in plavalk, med njimi tudi precej blejskih turistov. Prireditev je upravičeno pritegnila veliko zanimanje številnih domačin in tujih gostov, ki so spodbujali pogumne plavalce.

PRIJETNO SREČANJE PLANINCEV IN BORCEV NOV NA USKOVNICI

V počastitev praznika občine Radovljica in 40-letnice vstaje je Planinsko društvo Srednja vas v nedeljo, 2. avgusta, skupno z nekdanjimi borci Jeseniško-bohinjskega odreda organiziralo na Uskovnici dan planincev in srečanje borcev tega odreda. Srečanje se je začelo nekaj po 11. uri pred planinsko kočo na Uskovnici. Najprej je spregovoril podpredsednik Planinskega društva Srednja vas Filip Šubelj, ki je posebej poudaril pomen prvega takšnega srečanja planincev in borcev NOV za gojitev in prenašanje tradicij NOB, za usposabljanje v SLO in družbeni samozasčiti in za pridobivanje telesne kondicije.

V imenu borcev Jeseniško-bohinjskega odreda je govoril komendant odreda Franc Jernejc-Milčec. V svojem obširnem govoru je orisal pot tega odreda, oziroma namen ustanovitve. Njegova prva naloga je bila zasesti linijo bivše jugoslovansko-italijanske meje in tu zadržati umikajočo okupatorjevo vojsko in domače izdajalce. Razen tega je bila naloga odreda mobilizacija novih borcev. Borci odreda so ob osvoboditvi Beograda ponesli zastavo na vrh Triglava, ki je bil simbol OF in upora Slovencev proti okupatorjem. Dejal je tudi, da današnje težko stanje pri nas skrbi vse borce in da se je potrebno odločno boriti za stabiliza-

cijo gospodarstva in družbenih razmer in dosledno uresničevanje socialističnega samoupravljanja.

Na srečanju so planinsko kočo na Uskovnici poimenovali po Jeseniško-bohinjskem odredu. Kulturni program, ki je sledil, je bil zelo pester. Nastopila je folklorna skupina iz Srednje vasi, mladinski trio ob spremljavi kitarista, recitator, tamburaška skupina iz Bohinjske Bistrice in drugi. Delgacija planincev in borcev NOV je odnesla in položila vence k spominskemu obeležju padlih borcev na tem območju.

Proslavi je sledilo prijetno družabno srečanje, na katerem so planinci in borci NOV razpravljali tudi o skupnih nalogah v prihodnje.

B. B.

NOVI PROSTORI UNIVERSALA

V počastitev praznika jeseniške občine so v petek, 31. julija, na Plavžu izročili namenu tudi nove garderobne prostore in delavnice za vzdrževanje v Universalu - TOZD prodaja na debelo na Jesenicah. O pomenu te pridobitve je spregovoril glavni direktor delovne organizacije Merkur Kranj Jakob Piskernik.

Z gradnjo garderobnih prostorov in delavnice so začeli februarja lani, dokončana pa je bila po 15 mesecih, vendar samo trajanja gradnje ni vplivalo na ceno. Prvotno so načrtovali za tretjino večje prostore, vendar so zaradi težke gospodarske situacije in v skladu z družbenimi prizadevanji zgradili le najnujnejše. Novih 450 kv. m uporabne površine je veljalo 8.100.000 din, zgradilo pa jih je SGP Gradbincev, jeseniška temeljna organizacija s kooperanti.

Rk.

PROSLAVA IN SESTANEK V DU JESENICE

V soboto, 1. avgusta, je bil redni mesečni sestanek članov Društva upokoencev Jesenice, na katerem je bila v prvem delu proslava občinskega praznika. Za otvoritev je moški pevski zbor društva pod vodstvom Janeza Ponikvarja zapel pet borbenih pesmi jugoslovanskih narodov. Sledil je referat predsednika Janka Verdnika, ki je v kratkih besedah obnovil spomine na obdobje in razmere v letu 1941, ko so v jeseniških gozdovih padli prvi borci za svobodo našega naroda. V nadaljevanju je podal tudi kratko analizo sedanjega političnega in gospodarskega stanja s pozivom, da smo tudi upokojenec dolžni prispevati svoj delež v naporih za stabilizacijo in se zavzemati za resnično bratstvo in enakopravnost med našimi narodi in narodnostmi. Pevci so zapeli še pet narodnih pesmi in s tem zaključili proslavo.

Tajnik Jože Vehar je v nadaljevanju dal nekaj pojasnil glede občinskega samoprispevka in kam naj se napotijo tisti, ki menijo, da po občinskem odloku niso dolžni plačevati prispevka. Upokojenec bo prispevek odtegnjen pri septembrski pokojnini.

Tovariš Gasar je poročal o uspelem izletu v Dražgoše, na Vodiško planino in prek Bohinjske Bistrice nazaj domov. Razprava je tekla tudi o predlogu predvidenih izletov v avgustu in septembru, kakor tudi o predlaganem pikniku, ki naj bi bil v okolici Jesenic.

Robert Gorše je seznanil navzoče s tekmovanjem članov društva, ki bodo v počastitev občinskega praznika v mesecu avgustu: v kgljanju na

asfaltu, balinanju, streljanju z račno puško in šahu. Povabil je navzoče, da si tekmovanja ogledajo. S tem je bil informativni del sestanka zaključen. Za veselo razpoloženje po sestanku sta poskrbela harmonikar in kitarist.

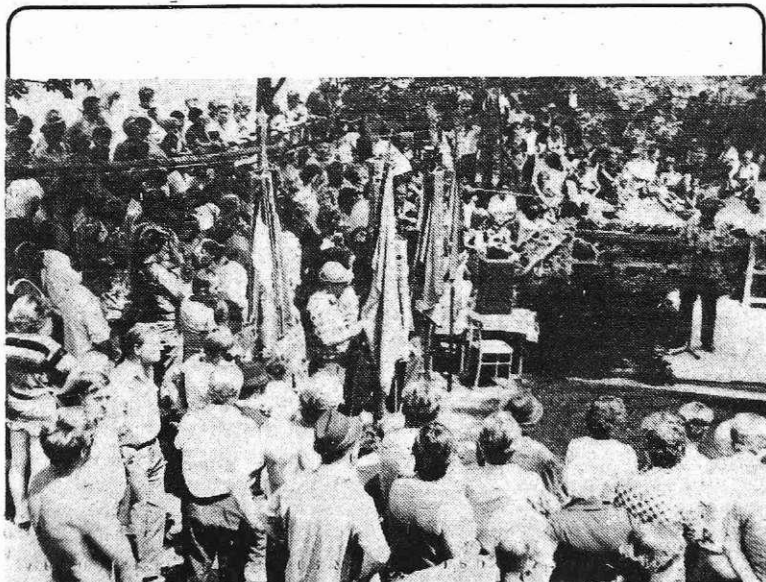
Te

DRAGOCENE DEVIZE MIMO OBČINE

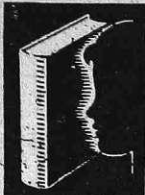
V jeseniški občini je na področju gostinstva in turizma zaposlenih približno 800 delavcev. Rezultati zimske sezone so v temeljnih organizacijah gostinstva in turizma ugodni, manj zadovoljni pa so lahko z letno sezono, saj ugotavljajo, da je domačin gostov od 15 do 25 odstotkov manj, pa tudi število tujih gostov je v rahlem upadanju.

Ta neugodna gibanja poskušajo omiliti z racionalnim zaposlovanjem, res pa je tudi, da je bila politika cen neustrezna, predvsem na področju določanja cen za izvenpenzijske storitve, predvsem za storitve za prehodne goste. Tako, na primer, stane dvoposteljna soba z zajtrkom tudi 1000 din in opažajo, da je število prehodnih gostov v 50-odstotnem upadanju in tako gredo dragocene devize mimo Kranjske gore in tudi drugih turističnih središč, ker se pred sezono nismo znali dogovoriti.

Rk

Del udeležencev srečanja borcev NOV in planincev na Uskovnici (Foto B. B.)

NOVOSTI NA POLICAH JESENIŠKE KNJIŽNICE

Leopold SUHODOLČAN: **Snežno znamenje**. Založba Borec 1981. Pred nami je zadnji Suhodolčanov roman, ki je izšel že po avtorjevi smrti. To ni njegov najdaljši tekst, je pa za moj občutek najlepši.

Hkrati je to brez dvoma eden naših najboljših romanov s po-partizansko tematiko. V naši novejši književnosti se je izoblikovala posebna vrsta romana. S tem mislim na romane, katerih zgodba poteka v povojnem času, vendar so napisani (delno) v analitični tehniki, se pravi, da je v njih ves čas prisotna tudi preteklost. Pogosto je tako, da je bil junak med vojno prizadet od kakega usodnega dogodka, ki določa njegovo sedanje čutenje in ravnanje.

Lahko bi rekli, da je tkivo teh romanov sestavljeno iz dveh plasti: iz opisov sedanjosti in iz junakovih spominov na vojni čas. Zelo pomenljiv je odgovor na vprašanje, v kakšnem vrednostnem odnosu sta ti dve prvini. V mnogih svetovnih pripovednih delih, ki so narejena po podobni shemi, je to razmerje navadno podano nekako takole: preteklost je nekaj, kaj ovira junaka, da bi lahko zares zaživel v sedanjosti. Preteklost je tu torej nekaj slabega, nekaj, kar je treba premagati ali pozabiti. Tudi v slovenskih romanih, ki slijo na spominski vračanju v vojni čas, najdemo podobno vrednostno razdelitev, še večkrat pa v njih prevlada neka druga, namreč tista, v kateri se kaže čas tovarištva, požrtvovalnosti in vere v prihodnost (torej vojna preteklost) kot nekaj, kar je lepše in vrednejše od sedanjosti.

V dvojnosti preteklost/sedanjost je torej v teh romanih na novo zaživel tista dvojnost, ki jo poznamo, na primer, pri Cankarju kot nasprotje med lepimi sanjami in grdo resničnostjo. Vse to povsem naravno izhaja iz izkušnje slovenskega človeka, ki si je v težkih časih predstavljal prihodnost kot nekaj, kar bo po zmagi nad nacionalnim in razrednim sovražnikom prišlo kar samo po sebi.

V romanu **Snežno znamenje** nasprotja med legendarnim časom borbe in med stvarnostjo potrošniške družbe niso preveč ostro izražena, pravzaprav avtor v njem sploh ni uporabil te šablone. Zgodba se namreč ne dogaja v »živi zdajšnjosti«, ampak v prvih letih po osvoboditvi. Junak zgodbe (in hkrati njen pripovedovalec) Stefan se na prvih straneh vrne kot partizan v pravkar osvobojeno glavno mesto. Gre za ponovno navezovanje stikov z navadnim življenjem, z domačimi, ki jih je vojna raztepla na vse strani; za poskus, nadaljevati življenje, ki je bilo nekaj let pred tem nasilno pretrgano.

Čas, v katerem se zgodba dogaja, je še vedno zaznamovan z aktivizmom (enako kot je bil vojni čas). Kakšen je junakov odnos do aktivizma? Stefan je očitno eden tistih, ki so se takoj in brez pomislekov vključili v osvobodilno gibanje in ki so se po osvoboditvi z enako vnemo lotili novih nalog. Vendar pred sabo nimamo ne poprečnega ne tipičnega aktivista. Nasprotno: junak, kakor si ga je zamislil pisatelj,

je določen ravno po tem, v čemer se loči od tipičnih aktivistov, iz statičnega zbira aktivističnih lastnosti; je oseba, ki se sicer prostovoljno in zavestno vključuje v revolucionarno gibanje, ki pa nikoli ne postane zgolj funkcija, ampak vedno nagonsko gradi sebi čelaga človeka.

In če pogledamo na to z druge plati: težišče Stefanovega življenja je morda v njegovih erotičnih iskanjih. Tudi v tem primeru pa gre vselej za čelaga človeka, in ne za neko njegovo nagonsko funkcijo. Če bi hotel na hitro in morda malce površno označiti junakov duševni profil, bi morda rekli, da je zanj značilen močan erotizem, razen tega pa navezanost na nekatere tradicionalne vrednote (ljubezen do matere in narodne skupnosti); na koncu pa še nekakšna svojevgljost, pomanjkanje oportunizma, nezaupljivost do oblastnikov in komolčarjev. In, kar je mogoče posledica naštetega, melanholično doživljanje sveta.

Stefanova melanholija pa očitno predvsem izvira iz dejstva, da ga teži neki dogodek iz partizanskih let, ki je v obrisih nakazan že na začetku romana, do konca pojasnjen pa šele na koncu. Stefanov brat Blaž je namreč padel, kot so Nemci napadli partizansko bolnišnico. Brata sta se tu po naključju znašla skupaj — Blaž je bil bolničar, Stefan pa je ravnokar okrevljal po hudi rani. Ob težki uri sta se znašla skupaj in Stefan je bil edina priča bratove smrti v snežnem metežu.

Vendar ne gre le za to, da bi junaku obležala na duši podoba

umirajočega brata. V ospredju je ljubezensko razmerje med Stefanom in bratovo vdovo. Čustvena vez med njima se zdi neobremenjenemu bralcu preprosta in naravna, vendar v okolju odmeva skoraj škandalozno, toliko bolj, ker velja Pavlina kot hči malomeščana (malega trgovca) — takorekoč za razredno sovražnico. Stvar je toliko hujša, ker okoliščine Blaževe smrti in napada na ilegalno bolnišnico niso razjasnjene, mogoče je bil celo sum, da sta bila brata izdajalca. Ljubezn med Stefanom in Pavlino pa je že od vsega začetka zaznamovana s tragiko tudi zato, ker Stefan nekako ne zmora, da bi ji razodel grozljive podrobnosti o smrti človeka, ki je bil obema najbližji.

Tako sem bežno orisal zaplet in človeško problematiko te nenavadne zgodbe. Avtor prikazuje ljudi in dogodke dosledno tako, kot bi jih doživljal junak, ki je hkrati pripovedovalec. Prav to, da je roman pisan v prvi osebi, pa osmišlja Suhodolčanove lirizme in jih uravnoveša z epsko linijo pripovedi. To, kar sem prej imenoval »lirizem« pri tem avtorju nikoli ni samemu sebi namen — navadno služi ubesedovanju polzvestnih duševnih stanj, slikanju čustvenih in doživljajskih odtenkov, ki bi jih manj tenkočuten pisatelj odpravil s kakšno približno in izrabljeno besedo.

Upam, da bo ta knjiga pomagala odpraviti predsodke do domačih književnosti, ki so v tem ali onem utrdili ob branju poprečnih in slabih izdelkov.

Marko Hudnik

ZANIMIVA RAZSTAVA »LETO 1941 – LETO VSTAJE« V KOSOV GRASČINI

V petek, 31. julija, so v počastitev občinskega praznika in 40-letnice vstaje odprli v Kosovi grasčini zanimivo razstavo pod naslovom »Leto 1941 – leto vstaje«. V imenu odbora za ureditev muzeja delavskega gibanja na Jesenicah je številne navzoče pozdravil predsednik Janko Burnik, v svojem krajšem nagovoru pa je povedal, da odbor že sedem let intenzivno deluje za obnovo in preureditev Kosove grasčine v muzej. Doslej so vložili 1,1 milijona din, za celotno obnovo pa bo postopoma potrebno zbrati še osem milijonov din. Od leta 1975 dalje so notranjost že toliko usposobili, da so doslej v njenih petih prostorih pripravili že devet razstav.

Zanimiva razstava bo odprta do konca septembra vse delavnice, ob sobotah pa do 12. ure. Tehnično so jo uredili sodelavci tehničnega muzeja Železarne, oddelka za delavsko gibanje in NOB, slike pa je pripravil tehnični laboratorij Železarne.

Razstavo je odprl Jože Ulčar, predsednik občinskega odbora ZZZ NOV Jesenice, ki je poudaril pomembnost upora leta 1941 proti okupatorju, ki je hotel s tega področja izseliti nad polovico prebivalcev. Dejal je, da brez tega boja v preteklosti ne bi bilo današnje sedanjosti. Jesenice so v tem neenakem boju za svobodo in zmago socialistične revolucije žrtvovali cvet svojih ljudi. Zato je zelo pomembno, da se čimvečkrat spominjamo teh dogodkov v letu 1941.

Kar zadeva urejanje Kosove grasčine, pa je dejal, da naj bodo v njej prostori, v katerih bo sedanjim in prihodnjim generacijam prikazana zgodovina vseh narodov, bojev in žrtv za delavske pravice, svobodo in zmago ljudske revolucije. Zahvalil se je vsem, ki so doslej pomagali pri obnovi in spreminjanju Kosove grasčine v muzej delavskega gibanja.

Avtor razstave Tone Konobelj je udeležencem na otvoritvi razložil prikazano gradivo.

B. B.

TRINAJST SLIKARJEV RAZSTAVLJA 29 DEL

V četrtek, 30. julija, so v počastitev praznika občine Jesenice v razstavnih prostorih Delavskega doma na Jesenicah odprli kolektivno razstavo likovnih del članov likovnega kluba DOLIK pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice. Ker letos praznujemo tudi 40-letnico vstaje jugoslovanskih narodov in narodnosti, so se člani DOLIKA odločili za tematsko razstavo na temo: spomeniki narodnoosvobodilnega boja in socialistične revolucije, akcije partizanov in posledice okupacije. Ob tej priložnosti so proglasili za častna člana DOLIKA Albina KOBENTARJA, starejšega in Miroslava NIKOLIČA.

Krajši kulturni program ob otvoritvi sta izvajala učenca Glasbene šole Jesenice: pihalca Merim OMA-

MOVIC na rogu in Bojan LUMPERT na tenorju ob spremljavi pianista Bojana SVETLINA. Razstavo je odprl predsednik skupščine občine Jesenice Ivo Arzenšek in se zahvalil Dolikovcem za dragocen prispevek k praznovanju ter številnim prisotnim čestitk k prazniku.

Tokrat se na že tradicionalni razstavi ob občinskem prazniku predstavlja 13 slikarjev, članov DOLIK z 29 deli, in sicer: Rudolf ARH (3), Franc BERCE (2), Branko ČUŠIN (2), Marica ČUŠIN (1), Franc DOLINŠEK (2), Zdravko KOTNIK (3), Janez KOZAMERNIK (2), France KREUZER (2), Tine MARKEŽ (3), Tone TOMAZIN (3), Cveto VELIKAJNE (2), Cveto ZUPAN (2) in Marjan ŽIDANEK (2). (Številke v oklepajih pomenijo število razstavljenih del.)

Ob tem moramo pripomniti, da nekaj teh članov DOLIKA istočasno razstavlja svoja dela, nastala v planinskih slikarskih kolonijah na Vršču in v Vratih, tudi v Kranjski gori in v Mojstrani.

Sicer pa moramo pripomniti, da likovniki, člani likovnega kluba DOLIK in drugi, med njimi tudi nekaj poklicnih, dajejo s tremi likovnimi razstavami izredno lep in pomemben prispevek k praznovanju občinskega praznika, ki sovpada z viškom poletne turistične sezone. Tako bodo mnogi domači in tuji gostje v Kranjski gori in v Mojstrani lahko prek slik spoznali naš izredno lep planinski svet.

Jesenika razstava bo odprta do vključno 12. avgusta vsak dan, razen nedelje, od 9. do 12. in od 16. do 19. ure.

Andrej PAVLOVEC

PREBIVALCI KRAJEVNE SKUPNOSTI PODMEŽAKLJA PRAZNUJEJO

Desetega avgusta praznujejo svoj drugi krajevni praznik prebivalci v krajevni skupnosti Podmežaklja. Ta dan so prebivalci tega dela Jesenic izbrali za svoj praznik v spomin na vse borbe, aktiviste in internirance iz tega delavskega naselja, ki so že na začetku narodnoosvobodilne borbe vedeli, kje je njihovo mesto in se organizirali v gibanje. Tako je bil že 10. avgusta na tem območju ustanovljen okrožni odbor Osvobodilne fronte, ki je združil predstavnike vseh takratnih strank, ki so se zavedali, da so v prvi vrsti Slovenci in tako postavili ob stran svoje prejšnje interese in jih nadomestili z edinim ciljem — borbo za obstoj za osvoboditev izpod okupatorjevega jarma in za nacionalno in socialno osvoboditev.

Letošnji praznik prebivalci Podmežaklje praznujejo brez večjih pridobitev, saj je v zaostrenih gospodarskih pogojih zelo težko graditi nove objekte. Vendar pa je kljub temu čutili napredek. Od lanskega praznovanja naprej je bil dograjen železniški podvoz na cesti 1. maja, ki bo omogočal avtobusno povezavo spodnjega dela Podmežaklje s centrom Jesenic, za kar se že dogovarjajo. Prav tako so v teku pripravljalna dela (zbiranje načrtov in soglasij) za rekonstrukcijo ceste 1. maja.

V pripravi so tudi načrti za gradnjo stanovanjskih stolpcev, ki naj bi rešili stanovanjski problem delavcev, ki živijo v barakarskem naselju. Z izgradnjo prvih dveh enot naj bi pričeli že koncem letošnjega leta. Samoupravni organi krajevene skupnosti Podmežaklja se trudijo, da bi rešili kar največ težav in problemov, s katerimi se srečujejo pri svojem delu, čeprav razpolagajo z zelo skromnimi sredstvi. Ogromno dela je bilo vloženo v pripravo srednjeročnih planov.

Uspešno deluje svet krajevene skupnosti kot izvršilni organ, delegacija za zbor krajevni skupnosti skupščine občine, medtem ko s delovanjem ostalih delegacij niso zadovoljni, saj največkrat njihovo delo leži na nekaterih posameznikih. Prav zato so v teku že obširne priprave za evidentiranje kadrov za organe in delegacije, kajti volitve v letu 1982 se hitro približujejo.

Od komisij, ki delujejo pri svetu krajevene skupnosti, zelo uspešno deluje pravilni svet in gospodarska komisija, medtem ko potrošniški svet še ni zaživel.

V KS Podmežaklja so zelo aktivni člani krajevene organizacije ZB NOV

in mladi, pri katerih pa se pogreša množičnost. Seveda ne moremo mimo krajevene konference SZDL, katere se prav tako trudi, da bi delo v krajevni skupnosti potekalo kar najbolje.

Kljub številnim uspehom pa je v Podmežaklji še veliko neurejenih problemov: od izredno slabe oskrbe s prehrabeniimi artikli, do pomanjkanja kanalizacijskega omrežja, slabe napeljave, pitne vode, izredno majhnega števila telefonskih priključkov, vedno slabšega stanja športnega parka Podmežaklja, ki predstavlja že pravo sramoto Jesenic itd. Vseh teh problemov se v Podmežaklji zavedajo in se bodo tudi v bodoče trudili, da jih v okviru svojih možnosti rešujejo kar najhitreje in v zadovoljstvo vseh prebivalcev.

Če že naštevamo vse slabosti in uspehe, ki so jih dosegli v krajevni skupnosti Podmežaklja, ne moremo mimo delovnih organizacij s tega področja. Sodelovanje z njimi je dobro, vendar pa si želijo v Podmežaklji te stike še krepiti.

Letošnje praznovanje bodo pričeli mladi, ki bodo v petek, 7. avgusta, organizirali nogometni turnir. Zvečer ob 19. uri bo v prostorih delovne organizacije Kovin Jesenice slavnostna seja skupščine krajevene skupnosti in delavskega sveta Kovina, kajti ta organizacija prav v letošnjem letu praznuje 20-letnico svojega obstoja. Delavci te organizacije so izrazili željo, da se potrdi tradicionalno dobro sodelovanje delovne organizacije in KS Podmežaklja s skupno proslavo praznika in jubileja. V kulturnem programu bodo sodelovali pihalni orkester Jeseniških železarjev, ženski pevski oktet in recitatorji.

Naslednji dan bo ob 7. uri pričetek pohoda na Mežakljo z odkritjem spominskega obeležja vsem padlim borcem na območju Mežaklje. Spominsko obeležje, delo akademskega slikarja Jaka Torkarja, so postavili člani krajevene organizacije ZB NOV s pomočjo nekaterih delovnih organizacij na Zakopih na Mežaklji. Odkritje spominskega obeležja bo ob 9. uri.

Na vse prireditve v okviru praznovanja krajevnega praznika Podmežaklje družbenopolitične organizacije in samoupravni organi vabijo vse prebivalce Podmežaklje in ostale občane Jesenic. Obenem pa čestitajo vsem prebivalcem KS Podmežaklje ob krajevnem prazniku.

Br.

RAZMIŠLJANJE OB OBČINSKEM PRAZNIKU

Na številnih lepkih in v Železaru smo občani Jesenic lahko prebrali program prireditev ob praznovanju občinskega praznika. Praznovanje je letos še toliko bolj pomembno, ker istočasno praznujemo tudi 40-letnico vstaje vseh jugoslovanskih narodov in narodnosti. Jeseniški železar se je razredno in politično kalil že v predvojnem obdobju, v nenehnem boju s kapitalističnimi izkoriščevalci, zato ni čudno, da se je tako zgodaj uprl okupatorju. Že 28. julija 1941 je bila ustanovljena Cankarjeva četa. Ob vrnitvi z diverzantske akcije se je 1. avgusta 1941 spopadla s sovražnikom. Takrat sta padla tudi prva partizana Ferdo Koren in Viktor Arzenšek. Zato smo si občani Jesenic 1. avgust izbrali za svoj občinski praznik.

Po osvoboditvi, še posebno zadnjih dvajset let, so Jesenice postale mesto priselencev, mesto ljudi z vseh krajev Slovenije in Jugoslavije. Ti ljudje največkrat ne poznajo predvojne zgodovine delavskega gibanja in oboževane borbe jeseniških železarjev v času narodnoosvobodilne borbe. Zato smo tisti, ki to zgodovino poznamo, dolžni z njo seznanjati ljudi, ki bodo na Jesenicah preživeli deset, dvajset ali več let. Naj spoznajo bogato zgodovino kraja, kjer so dobili delo, kruh, stanovanje in si ustvarili družine.

Res je, da imamo v naši občini ljudi, ki s pisano besedo pomagajo pri tem, da dogodki ne bi šli v pozabo. Ljudem, kot so: Vencelj Perko, Franc Konobelj-Slovenko, Jože Vidic, Ivan Jan, Srečko Šorli, Jošt Rolc in še nekateri drugi, gre zahvala, da bodo ti enkratni dogodki ostali med nami v živem spominu.

V zadnji, 52. številki kulturno-umetniške priloge Železarja Listih je bil s pisano besedo in s slikami nazorno prikazan delež jeseniških delavcev v tem neenakem boju za obstoj in nacionalno in socialno svobodo.

Več pozornosti pa moramo pokazati tudi do spominskih obeležij iz NOB in socialistične revolucije. Naj ne izzveni kot samohvala, če povem, da tudi sam skrbim za eno od teh.

Ob 1. avgustu — občinskem prazniku pa sem bil toliko bolj razočaran, ko sem opazil, da v naši krajevni skupnosti Sava na mnogih stebah niso izobesili zastav. Zastava je bila vsa štiri leta simbol oboževane upora, na čelu vsake partizanske kolone — v juriših, porazih in zmagah. Zato mislim, da je prav, če navedem vsaj nekatere, ki so ostali brez zastav: vseh pet (!) stolpnic na Cesti maršala Tita (za gimnazijo), Gimnazija Jesenice, stavba, kjer so poslovni prostori Alpetoura, krajevene skupnosti Sava, stavba, v kateri je naš nabavni odelek in nekaj trgovin ter gostinski lokal, Feršed in še nekaj. Nisem mogel razumeti, da je to mogoče. Ali gre tu za »pozabljenost«, malomarnost, ali povsem nekaj tretjega? Kje so hišni sveti, hišniki, člani krajevene skupnosti in ostali? Prepričan sem, da so za izobešanje zastav zadoženi posamezniki, pri katerih so zastave tudi shranjene. Če smo torej pozabili izobesiti zastave, smo pozabili morda tudi na to, da je 1. avgust NAŠ praznik. Ali smo v današnjem času res že toliko odmaknjeni od teh dogodkov, da ne vemo več, komu dolgujemo vse to, kar danes imamo? Kaj takega se ob praznovanju občinskega praznika, pa tudi drugih državnih praznikov ne bi smelo več ponoviti.

Janko Fon.

Pripis uredništva: Podobno sliko, kot jo opisuje Janko Fon za krajevno skupnost Sava, smo videli tudi v ostalih krajevni skupnostih. Razen tega pa, čeprav smo že nekajkrat pisali v Železaru o pravilnem izobešanju zastav, zelo veliko zastav nepravilno izobešenih, na žalost tudi v naši železarni.

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100 101 102 103 104 105 106 107 108 109 110 111 112 113 114 115 116 117 118 119 120 121 122 123 124 125 126 127 128 129 130 131 132 133 134 135 136 137 138 139 140 141 142 143 144 145 146 147 148 149 150 151 152 153 154 155 156 157 158 159 160 161 162 163 164 165 166 167 168 169 170 171 172 173 174 175 176 177 178 179 180 181 182 183 184 185 186 187 188 189 190 191 192 193 194 195 196 197 198 199 200 201 202 203 204 205 206 207 208 209 210 211 212 213 214 215 216 217 218 219 220 221 222 223 224 225 226 227 228 229 230 231 232 233 234 235 236 237 238 239 240 241 242 243 244 245 246 247 248 249 250 251 252 253 254 255 256 257 258 259 260 261 262 263 264 265 266 267 268 269 270 271 272 273 274 275 276 277 278 279 280 281 282 283 284 285 286 287 288 289 290 291 292 293 294 295 296 297 298 299 300 301 302 303 304 305 306 307 308 309 310 311 312 313 314 315 316 317 318 319 320 321 322 323 324 325 326 327 328 329 330 331 332 333 334 335 336 337 338 339 340 341 342 343 344 345 346 347 348 349 350 351 352 353 354 355 356 357 358 359 360 361 362 363 364 365 366 367 368 369 370 371 372 373 374 375 376 377 378 379 380 381 382 383 384 385 386 387 388 389 390 391 392 393 394 395 396 397 398 399 400 401 402 403 404 405 406 407 408 409 410 411 412 413 414 415 416 417 418 419 420 421 422 423 424 425 426 427 428 429 430 431 432 433 434 435 436 437 438 439 440 441 442 443 444 445 446 447 448 449 450 451 452 453 454 455 456 457 458 459 460 461 462 463 464 465 466 467 468 469 470 471 472 473 474 475 476 477 478 479 480 481 482 483 484 485 486 487 488 489 490 491 492 493 494 495 496 497 498 499 500 501 502 503 504 505 506 507 508 509 510 511 512 513 514 515 516 517 518 519 520 521 522 523 524 525 526 527 528 529 530 531 532 533 534 535 536 537 538 539 540 541 542 543 544 545 546 547 548 549 550 551 552 553 554 555 556 557 558 559 560 561 562 563 564 565 566 567 568 569 570 571 572 573 574 575 576 577 578 579 580 581 582 583 584 585 586 587 588 589 590 591 592 593 594 595 596 597 598 599 600 601 602 603 604 605 606 607 608 609 610 611 612 613 614 615 616 617 618 619 620 621 622 623 624 625 626 627 628 629 630 631 632 633 634 635 636 637 638 639 640 641 642 643 644 645 646 647 648 649 650 651 652 653 654 655 656 657 658 659 660 661 662 663 664 665 666 667 668 669 670 671 672 673 674 675 676 677 678 679 680 681 682 683 684 685 686 687 688 689 690 691 692 693 694 695 696 697 698 699 700 701 702 703 704 705 706 707 708 709 710 711 712 713 714 715 716 717 718 719 720 721 722 723 724 725 726 727 728 729 730 731 732 733 734 735 736 737 738 739 740 741 742 743 744 745 746 747 748 749 750 751 752 753 754 755 756 757 758 759 760 761 762 763 764 765 766 767 768 769 770 771 772 773 774 775 776 777 778 779 780 781 782 783 784 785 786 787 788 789 790 791 792 793 794 795 796 797 798 799 800 801 802 803 804 805 806 807 808 809 810 811 812 813 814 815 816 817 818 819 820 821 822 823 824 825 826 827 828 829 830 831 832 833 834 835 836 837 838 839 840 841 842 843 844 845 846 847 848 849 850 851 852 853 854 855 856 857 858 859 860 861 862 863 864 865 866 867 868 869 870 871 872 873 874 875 876 877 878 879 880 881 882 883 884 885 886 887 888 889 890 891 892 893 894 895 896 897 898 899 900 901 902 903 904 905 906 907 908 909 910 911 912 913 914 915 916 917 918 919 920 921 922 923 924 925 926 927 928 929 930 931 932 933 934 935 936 937 938 939 940 941 942 943 944 945 946 947 948 949 950 951 952 953 954 955 956 957 958 959 960 961 962 963 964 965 966 967 968 969 970 971 972 973 974 975 976 977 978 979 980 981 982 983 984 985 986 987 988 989 990 991 992 993 994 995 996 997 998 999 1000 1001 1002 1003 1004 1005 1006 1007 1008 1009 1010 1011 1012 1013 1014 1015 1016 1017 1018 1019 1020 1021 1022 1023 1024 1025 1026 1027 1028 1029 1030 1031 1032 1033 1034 1035 1036 1037 1038 1039 1040 1

SKOZI AMFITEATER NA DOVŠKI KRIŽ IN ŠKRNATARICO

Ponedeljkovo popoldne. Z Davorinom stojiva na postaji. Mimo hitijo ljudje. Za njo se nihče ne zmeni. Neustojno pogledujem zdej v levo, zdej v desno, za Alenka in avtobusom. Kmalu pride Alenka, za njo pa še avtobus. Davorin počaka sprevodnika za nahrbtnikom, z Alenko pa švigneva na avtobus z nahrbtnikom vred, da nama ne bo treba plačati prtljage. Imava popolnoma mirno vest in tudi sprevodnik ostane hladnokrvn. Peljemo se proti Martuljku in dim železarne ostaja za nami. V Mojstrani se nam priključijo še Klemen in popolni smo. V Martuljku zavijemo na kavo. Ura še ni šest, do bivaka pa ni več kot dve uri. Klepetamo, meni pa po glavi roji misel na jutrišnji dan. Kaj me vleče sem gor?

Pripravlja se dež in pri Lipovčevi koči vedrimo. Ogledujemo si novo izdajo te koče. Večja je, izpopolnjena in prav zato mi je tuja. Obujam spomine in dobivam občutek, da sem nekaj izgubil. Dež poneha in gremo naprej. V dobri uri smo v bivaku. Tema je že in precej hladno je. Večerjamo in vsak popije kozarec kuhane vina. Čudovita toplota se razlije po telesu. Pogovor še nekaj časa teče, nato se spravimo spat.

Zbudi me ropotanje posode in hlad, ki prodira skozi odprta vrata. Z naporom vstanem. Davorin že kuha čaj, Alenka se prebujala, od Klemena pa še ni glasu. Zlezem iz bivaka. Jasno je. Oltar in Ponce je že obisijalo sonce. Stojim kot vkopana in žele, ko mi zašklepetajo zobje, se zganem. Zajtrkujemo kar zunaj.

Po melišču se vzpenjamo proti grapi. Jeziki se nam razvežejo. Klemen spredaj

iše slijo najmanjšega odpora. Nebo se oblača. Vseeno upam, da bo vreme vzdržalo. Bivak ostaja za nami. Kar daleč je že. Za dvajset metrov se navežem. Najprej gre Alenka, za njo pa še jaz. Skala je mrzla in v prste me peklensko zebe. Na melišču počivamo. Ogledujemo si široko peč in Davorin naredi celo razpravo o njenem grebenu. Vpišemo se v knjigo in nadaljujemo pot. Po melišču in snegu pridemo v Amfiteater. Posije sonce. Vse srkam vase. Veter, sonce, skale. Pod Dovškimi križem spet počivamo. Sonce se skriva in spet postane mrzlo. Obledem veston in zvečim toast. Z Alenko se zaradi varnosti spet naveževa. Napredujemo proti grebenu in po njem na vrh. Na vrhu se razgledujemo in se odločimo, da nadaljujemo pot na Škrnatarico. Plazimo po skalah in izbiramo najlažje. Trava me spravlja ob živce, poleg tega ni nobene tropike vročine.

S Škrnatarice se spuščamo po koloarju. Na prvem snegu Davorin napne vrvi. Spustim se do Klemena, ki je skoraj že pognal korenine. Za mano se spusti še Alenka in za njo še Davorin s cepinom. Drobir, sneg, majhen skok, spet drobir, sneg in na melišču smo. Tu si damo duška. Tečem in skrimo pazim, da noge ne ostanejo za mano. Pridemo na travo in nato na lovsko pot. Ta je prav prijetna. Položna, pokrita z listjem, mehka. Malo pred Peričnikom pridemo na cesto. Začnemo tolči makedam. Z Alenko stopava. Imava srečo. Ustavi nam džip in odpeljemo se v Mojstrano.

V avtobusu me zajame občutek prijetne utrujenosti. V sebi čutim harmonijo in ta trenutek si ne želim ničesar več.

JESENICE : ZSK — VALJEVO 1:2 (0:1)

V soboto, 1. avgusta, so jeseniški nogometaši gostili moštvo ZSK iz pobratenege mesta Valjeva, s katerim Jeseničani gojijo prijateljske stike že tretje leto. Tekma je bila odigrana tudi v počastitev občinskega praznika. Igralci obeh moštvo so ob tej priliki položili venec pred spominsko ploščo padlim borcem. Tekma je bila dokaj kvalitetna, čeprav je igralce ovirala huda vročina. Domačim se je poznalo, da so komaj začeli priprave in da so gostje boljše kondicijsko pripravljeni.

Gostje so prišli v vodstvo po napaki domače obrambe, naker so domači v drugem delu izenačili in imeli še nekaj lepih priložnosti. Gostje so zmagoviti zadetek dosegli v enem izmed hitrih protinapadov in tako zasluženo zmagali.

Jesenice: Tokić, Omanović, Bergant, Ibrahimović, Ignjatović, Troha, Pihler, Catak, Kovačič, Anastasov, Panič (Omanović I., Osmičević); strelca: Ignjatović za Jesenice in Nedeljković dvakrat za goste.

Z. K.

TURNIR POBRATENIH MEST V STRELJANJU

V soboto, 1. avgusta, je bil v počastitev praznika občine Jesenice na Jesenica turnir pobratenih mest v streljanju z malokalibrsko puško. Udeležili so se ga člani strelskih dručin Valjevo, Nikšić, Jajce, Kardeljevo in Jesenice. Tekmovalci, ki jih je bilo 22, so se uvrstili takole:

1. Marko Sekulić — Valjevo — 357 krogov, 2. Dragan Djurović — Nikšić — 352, 3. Milorad Mijusković — Nikšić — 350, 4. Anton Sinakić — Valjevo — 348, 5. Pejo Strkalj — Jajce — 344, 6. Vlado Baršić — Jajce — 344, 7. Pavel Jezeršek — Jesenice — 343, 8. Slobodan Tasić — Jajce — 339, 9. Dragan Mitić — Valjevo — 339, 10. Milomir Obradović — Valjevo — 339, 11. Dragan Djurović — Nikšić — 334, 12. Danilo Svetlin — Jesenice — 327, 15. Rajko Lalatović — Nikšić — 322, 16. Jezdir Miljenović — Jajce — 309, 17. Mladen Rustan — Kardeljevo — 307, 18. Niven Glamuzija — Kardeljevo — 297, 19. Branko Glamuzija — Kardeljevo — 292, 20. Jure Ujdur — Kardeljevo — 288 krogov.

Izven konkurence sta nastopila: Aleksander Ružičić — Valjevo (348 krogov) in Ivan Tasić — Jajce (281 krogov).

EKIPNA UVRSITVEV: 1. Valjevo 1383 krogov, 2. Nikšić 1358, 3. Jajce 1336, 4. Jesenice 1329 in 5. Kardeljevo 1184 krogov.

B. B.

PLANINCI KRANJSKE GORE IMAJO SVOJE PROSTORE

V Kranjski gori so v soboto odprli novo pisarno tamkajšnjega planinskega društva, ki je nasproti pisarne turističnega društva.

V novem prostoru, ki so ga marljivi planinci uredili s prostovoljnimi deli, bodo turisti, planinci in ostali dobili podatke o planinskih postojankah, propagandni material, predpisano pa je tudi pano z zemljevidom Julijcev.

Rk

NOSILCI BORČEVSKEGA SIMBOLA

Požrtvovalni praporščaki zveze združenj borcev NOV iz jeseniške občine so borci, ki v vsem povojnem obdobju z izrednim ponosom in vestnostjo čuvajo »svoje« zastave, jih pokončno in ponosno nosijo na svečanostih in prireditvah namenjenih obujanju revolucionarnih in borbenih tradicij narodnoosvobodilne borbe. Žal morajo v zadnjih letih vedno pogostejše spremljati in se s praporom pokloniti tudi svojim bojnim tovarišem na zadnji poti.

S svojo polnoštevilno prostovoljno prisotnostjo, čistim praporom in urejeno uniformo (leta jih ne motijo) vsako leto popestrijo okolje spomenikov in krajev ob spominskih prireditvah, kot so: Dražgoše, Poljuka, Ljubelj, Pristava, Lipniška planina, na srečanjih borcev NOV SOZD Slovenske železarne, akti-

vistov OF in borcev NOV Gorenjske in ob drugih prilikah.

Prisotni so tudi na proslavah občinskega in krajevnih praznikov in na osrednjih republiških slovesnostih. Med njimi glede »mobilizacije« ni razlike. Pripravljeni so in hočejo biti prisotni, kjer je treba, ob vsakem času, ne glede na vremenske razmere

in kraj. Udeleženci na večjih proslavah, kjer je 100 in več praporov, velikokrat ne vedo, da so praporščaki ljudje, ki so se daljši ali krajši čas v nemogočih razmerah borili proti okupatorju in fašizmu, da so med njimi težji in lažji ranjenci, da so bili takrat mladi in neustrašeni borci za svobodo, po osvoboditvi pa graditelji in borci za socializem, bratstvo in enotnost, neuvrščenost, samoupravljanje in mir v svetu in da bodo taki ostali.

Navajeni medvojnih tegob, odrekanja v prvih povojnih letih žrtovanja nešteti ur prostega časa za udarniško delo, vestnega opravljanja nalog na delovnih mestih do zaslužene upokojitve, opravljanje različnih funkcij v organizaciji ZZZB NOV, v družbenopolitičnih in družbenih organizacijah, ostajajo naši praporščaki od prvega do zadnjega zvesti nosilci simbolov narodnoosvobodilnega boja.

Na sliki so od leve: čepijo: Janko Kemperle (Dovje-Mojstrana), Stanko Furlan (Sava), Miroslav Košir (Kranjska gora), Angel Kusterle (Podmežaklja), stojijo: Rafael Ortar (Hrušica), Vukašin Kilbarda (občinski odbor ZZZB NOV Jesenice), Filip Kemperle (Plavž), Peter Obid (Javornik-Koroška Bela), Anton Noč (Planina pod Golico), Anton Koder (Blejska Dobrava) in Anton Pretnar (Zirovnica).

Vsak od njih pravi: »Dokler bom mogel, se od prapora ne bom ločil. Potem pa bi ga rad izročil takemu predstavniku mlade generacije, ki ga bo čuval in ponosno ponesel na kraj bojev in padlih junakov.«

Borci NOV smo prepričani in vemo, da bodo mladi nadaljevali boj za socialistične samoupravne odnose in humano družbo s prapori, simboli naše revolucije, na čelu. Ivan Saksida

STRMO K NAJLJUBŠEMU BIVAKU ŠTEV. 2 NA JEZERIH IN GRUNTIH POD ROKAVI

Izkreni in kulturni ljubitelji gora si vedno bolj in bolj želijo skritih in samotnih pastirskih, lovskih in planinskih poti, ki vodijo v najlepše in odmaknjene predele gora, kjer je samota, lepota in veličina v izobilju raztresena z radodarnimi rokavi.

Lepo in edinstveno razkošno je prav gotovo na sončni strani doline Vrat, nasproti Cimiru (2393), Triglavu (2864 m) in Stenarju (2501 m) na jezerih in gruntih pod Rokavi (2646 m) in Oltarju (2621 m), kjer stoji goroko zavetišče, ki so ga zgradili skalasi na enem izmed najlepših razglednih okrajev sredi naših najbolj redko obiskanih gora v višini 2140 m že leta 1936, takoj za bivakom na Veliki Dnini pod severno steno Škrilavice v višini 2180 m.

Želja premožnih planincev in alpinistov, ki so si ališali pripovedovati o edinstvenih pogledih z Jezer in Gruntov prek doline Vrat v skalne zidove Cмира, Triglava in Stenarja, je bila vsaj enkrat v življenju doživeti prečeren dan v okolici zavetišča šte. 2, od koder so naši skalni vršci videti kot na dlani.

Peš pridemo v dveh urah iz Mojstrane ob kristalno čisti mladi Bistrici mimo alapa Peričnika do Poldovega in Bržotovega rovtva pod Brinovno glavo (1586 m). Ob severnem robu zelenih rovtov nas sprejme in vodi skozi bukov gozdi lepa, zložna gozdna pot proti strugi Rdečega potoka, ki zbira vode izpod Kopic, Splevt in Kališča, ki se poganjajo v robe Rokavov, Oltarjev in Dovškega križa. Pot je položna in udobno pripelje pohodnika v tokove Rdečega potoka in se nato dviga nasproti severne stene Cмира v strmal in brezpotje. Vešče oko stezosledca najde sledi divjadi, drobnice, lovecve, pastirjev, planincev, ki vedno pogostejše z navdušenjem zahajajo v ta samotni in edinstveni bogati predel gorskega sveta. Višje, tik pred drevesno mejo vedno redkejši mecesnov, se tokava razdeli v dva rokava, desni vodi prek skokov nad Brinjevo glavo na pašnike Brinje in proti ukalnim regijem Kopic (2202 m), ki se izgubljajo v vrhovih Dovškega Križa (2531 m), ki se grezi na martuljsko stran. Skromno zaznavna pot pa vodi levo proti prehodu Prag, prek katerega pada slap vode izpod Kališča in Splevt.

Pod Pragom naletimo na spominsko ploščo Ervinu Seilerju, ki se je tu smrtno ponesrečil 21. aprila 1962 pri sestopu z Jezer v Vrata. Zavarovana planinsko-lovska pot nas varno pripelje po polici z desne proti levi k izviru alapa, ki pada preko Praga in napaja Rdeči potok, ki se tik pred Turkovo planino izliva v Bistrico. Nad

Pragom se moramo sprijazniti s strmimi melišči pod stenami Splevt, ki nas vodijo strmo navzgor proti Skali z značilno votlino, ki je prikladna za prijetno zavetišče in razgledišče. Nedaleč od naše poti na levi strani Skale (Matterhorna) je manjša votlina, v kateri je dalj časa prenočeval znanstvenik-kartograf Wolf Luckmann, ki se je 28. junija 1930 smrtno ponesrečil pod Oltarjem nad zavetiščem šte. 2.

Nad Skalo zasledimo po zelenicah boljše stezo proti zavetišču na Jezerih. Levo in desno nas vedno tesneje obdajajo stene Splevt in Rokavov, od Spodnjega preko Srednjega do Visokega, ki je najredkeje obiskani skalni vrh sredi naših gora, dostopen samo izbranim plezalcem in alpinistom, ki so sposobni krotiti in zmagovati skalne stene in nazobčane grebene tudi tam, kjer je to resnično težko in nevarno.

Na robu zadnjih zelenic pred skalnim zidom Oltarjev nas že prijazno in gostoljubno vabi zavetišče šte. 2 na Jezerih in Gruntih, kjer je po cvetnih preprogah dovolj sprehajalnih stezic ali na vrh Splevt, ali pa preko Grla (2429 m) sestopimo v krnico Za Ak. Dobro shojena stetina divjadi, drobnice in steza lovecve, planincev in pastirjev nas s Splevt pripelje tudi na razgledni vrh Dovškega Križa, od koder je kar nekako grozljiv pogled na čudoviti snežni amfiteater za široko pečjo. Skalni vršci nad zavetiščem šte. 2 so enkratna paša za oči razvajenih planincev. Sonce je tu izredno bogato in radodarno. Triglav s svojo močeto in enkratno 1250 m visoko severno steno se prav od tod kaže v edinstveni lepoti in močeto.

Nikamor se nam ne mudi ob bližnje in bolj oddaljene okolice zavetišču šte. 2. Še in še bi se z oči sprehajali po vrhovih in grebenih gora, ki se razkazujejo tod okoli. Cvetne preproge alpskega cvetja nam ponujajo prijetno cvetno počivalo. V skokih se zapodimo pod stenami Splevt mimo Skale, kjer si še enkrat privoščimo počitek in čudovit razgled. Nad Pragom se osvežimo z bistro studentnico in skozi Rdeči potok dospemo na zelene rovtve v dolini Vrat. Kljub strmini se bomo z zadovoljstvom še in še spominjali vzpona na Jezera in Grunte pod Rokavi in Oltarju k zavetišču šte. 2 nad dolino Vrat, kjer je vedno resnično lepo in prijetno. K zavetišču šte. 2 se bomo vedno vračali po mir in edinstveno lepoto in veličino planinskega sveta.

Uroš Župančič

SMUČARSKI SKOKI

V počastitev občinskega praznika je bil v Kranju teden smučarskih skokov. Med skakalci iz petih držav in najboljšimi iz vseh slovenskih klubov je bila tudi številna ekipa občinske zveze smučarskih organizacij Jesenice, skupaj s podmladkom iz TVD Partizan Zirovnica.

V četrtek, 30. julija, je bilo v Stražišču prvo tekmovalno na 15-metrski skakalnici, ki se ga je udeležilo okrog 60 cicibanov in pionirjev iz šestih slovenskih klubov. Poleg njih pa so gostje iz Travnika iz SR BiH in zamejski Slovenci iz Zahomca. Med mlajšimi cicibani je Zirovničan Košelnik zasedel čisto mesto, med starejšimi pa sta za zmagovalcem Jagodicem iz Kranja zasedla drugo in tretje mesto Knafelj in Gašperin. Iz TVD Partizan Zirovnica sta skakala še Kunšič, ki je bil deveti in Legat — 15. Med mlajšimi pionirji je šla zmaga na Jesenice po zaslugi Joškota Šmida, ki je zmagal s precejšnjo prednostjo. Ostali so se uvrstili takole: Matjaž Košelnik — osmi, Marjanovič — štirinajsti in Arko — devetnajsti.

V petek, 31. julija, se je tekmovalje nadaljevalo na 30-metrski skakalnici na Gorenji Savi. Med starejšimi pionirji Jeseničani letos nimajo močnejše ekipe, zato pa so pomagali mlajši pionirji. Najboljši je bil Šmid s sedmim mestom, Baloh je bil osmi, Marjanovič šestnajsti, Vovk 35 in Košelnik 36. V kategoriji mlajših mladincev sta se odlikovala Jeseničani Pelhan, ki je zmagal in Dolar, ki je bil tretji. Uvrstili se je še Grvala na 17. mesto.

Pelhan se je pomeril še naslednji dan v sklepni prireditvi na obnovljeni 55-metrski skakalnici. Tudi to pot, ko je tekmoval med starejšimi mladinci, je bil odlični četrti, za Gašpercem in dvema Čehoma. Dolar je bil v peti kategoriji 24. in Grvala 32. Med člani je, kot je poznano, med skakalci petih držav zmagal Kranjec Benedik pred Tepežem in Bajcem. Vsi trije služijo vojaški rok v Kranju. Jeseničani Lotrič je bil sedmi, Stanko Baloh 19. in Justin 25.

M. G.

PLANINSKE ROŽE SE ZNAJO SAME BRANITI

Pri nas v planinskem svetu je zakonsko zaščiteno 56 redkih in edinstvenih lepih planinskih rož, katere nam zavidajo številni domači in tuji iskreni ljubitelji lepote gora. Poleg njih pa tudi botaniki in naravoslovci, ki znajo ceniti in spoštovati redko gorsko cvetlino.

Vsa ta lepota in bogastvo pa sta na žalost neusmiljeno izpostavljeni prekomernemu, brezstrastnemu in vandalizmu uničevanju mnogih pohodnikov, turistov in planincev. Uničevanje redkega planinskega cvetja se na žalost začne že v najzgodnejši pomladi, ko prvo toplo pomladansko sonce prebudi k novi rasti teloh, zvončke, trobentice, bedenke in ključavnice — narcise. Prekomerno brezstrastno uničevanje okrasa naše planinskega sveta se nadaljuje preko vsega poletja do pozne jeseni, ko mrzle in ledene slane in prvi zgodnji sneg pokopljejo te lepote.

Sedaj sredi polne poletne izletniške in planinske sezone, ko hite po gosti mreži lovskih in planinskih poti množice ljubiteljev in obiskovalcev gora, je brezstrastno in

prekomerno trganje planinskega cvetja še mnogo večje kot pomladi in jeseni. Pred uničevalci planinskega cvetja niso varni svišči, ocnice — planike in opojno duhteče rdeče in črne murke.

Po statistikah naše gorske reševalne službe se jasno vidi, da so bili brezstrastni uničevalci planinskega cvetja čestokrat arhivno izpostavljeni lažim, težim in tudi smrtnim nesrečam na pobočjih Čavna, Porezna, Črne prsti, Male in Velike Planine, Kravca, Zvoha, Dolgih njiv in tudi Stortiča, še prav posebej pa na zelenih in cvetočih Karavankah, kjer cveto v Rjavih pečeh najbolj bohotne planike.

Ocnice — planike so tudi izredno vabeče in mikavne zvodnice, ki so zvalele že mnoge pastirje, lovecve in planince v smrtno nevarnost. Poleg tega pa je trganje rož tudi nekulturno in nezakonito. Pustimo gorsko cvetje v njegovem okolju, naj razveseljuje in osrečuje tiste, ki znajo ceniti lepoto in bogastvo planinske cvetenje. Uvelo planinsko cvetje ob planinski poti, pri studencih, na razglediščih in počivališčih kaže dokaj slabo podobo naše planinske kulture. Bodimo na planinski poti pravi in iskreni ljubitelji mira in lepote ne samo naših gora, temveč tudi edinstvenega planinskega cvetja!

Uroš Župančič

